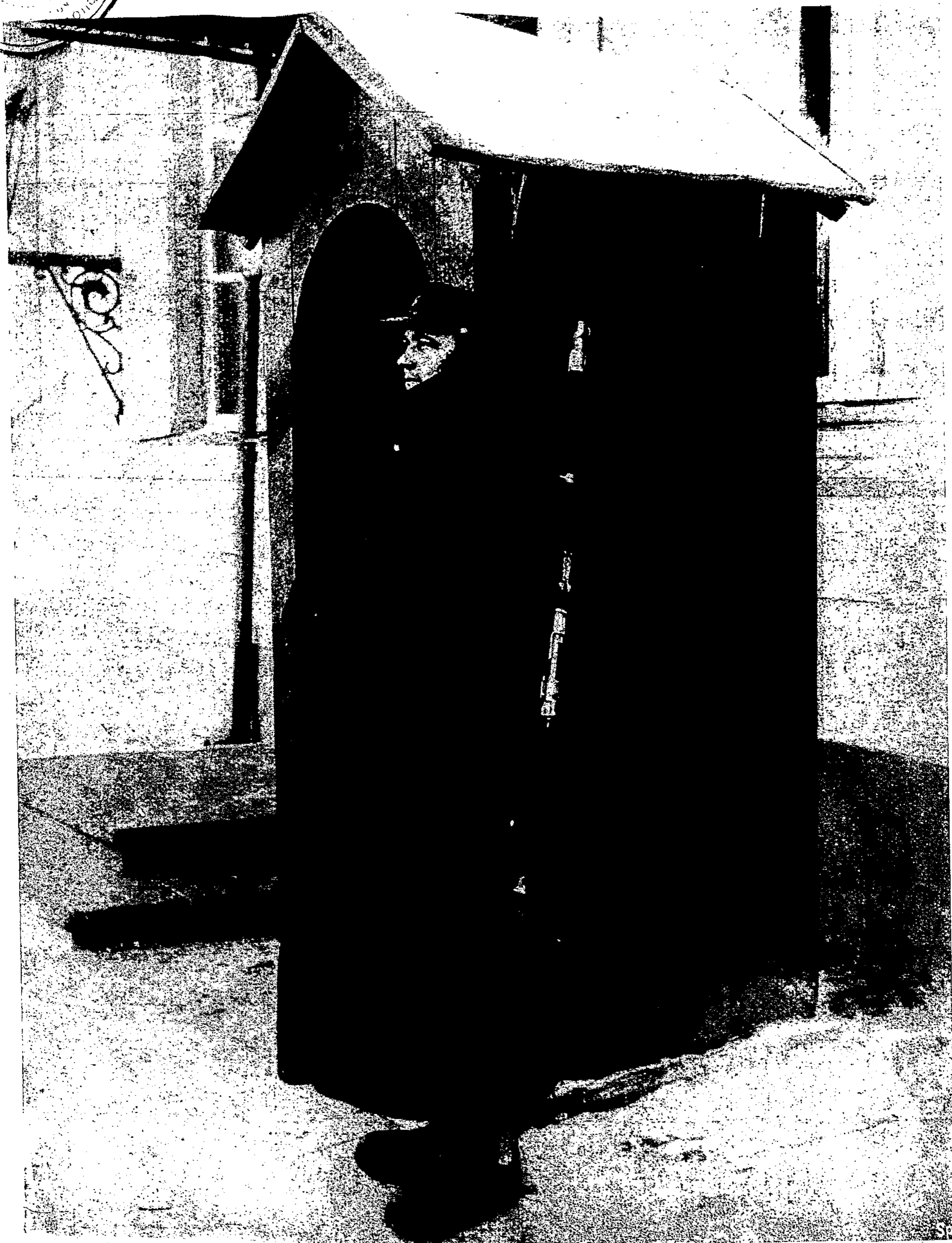

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 5

S a r g y b o j .

„Foto-Press“

Jau metas

u ž s i p r e n u m e r u o t i

KARYS

jei norima savo laiku gauti

Gražų sieninį kalendorių!

atelnantiems

1931

metams

Nesivėluokite!

Kalendorius kaip „Kario“ priedas bus duodamas **tik metiniams prenumeratoriams****Blaivybės propagandos savaitė.**

Sąryšy su artėjančia blaivybės propagandos savaitė vyriausias štabas per spaudos ir švietimo skyrių išsiuntinėjo į visas kariuomenės dalis tokio turinio aplinkraštį:

Visiems gerai žinoma, kad svaigalų vartojimas be žalos nieko žmogaus kūnui ir dvasiai neduoda, o perdėtas jų vartojimas net ir labai kenksmingas: suardo sveikatą, dorovę ir naikina turtus, o tuo ardo šeimynas ir griaua valstybės pamatus. Paskutiniaisiais laikais miestuose ir kaimuose girtavimas ypatingai išsiplėtė. Mūsų, palyginti, nedidelėje valstybėje labai daug išperkama degtinės, o be to nenormaliai atpigusius javus patys ūkininkai perdirba į dvokiančius alkoholio nuodus. Alkoholiu nuodijasi ne tik suaugę žmonės, bet juo nuodija ir tautos ateities viltį — priaugantį jaunimą, kuris girtavimo paprotį atsineša ir į kariuomenę. Šiurpas ima pagaivojus, kas mūsų tautą laukia, jei ir toliau girtavimas plės tokiu tempu.

Kadangi girtavimas pasitaiko ir karių tarpe, tai kariuomenės pareiga yra supažindinti karius su alkoholio kenksmingumu ir nukreipti juos į blaivesnį gyvenimą.

Blaivybės idėjos skleidimo tikslu Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos Centro Valdyba kasmet rengia vienu kartu visoje Lietuvoje blaivybės savaitę. Šiais metais tokia savaitė skirta vasario mėnesio 1—8 dienomis.

Vyriausiojo štabo viršininko įsakymas, prašau Tamstą tos savaitės laikotarpy praėjusių metų pavyzdžiu suruošti kareiviams bent porą priešalkoholinių paskaitų, parenkant prelegentais kapelioną, gydytoją ar šiaip uolesnį blaivybės šalininką karininką. Kauno įguloje, reikalui esant, prelegentų sutinka duoti Liet. Kat. Bl. D-jos Centras (Mapų g. 11 nr. tel. 3-49), o provincijoje — tos draugijos skyriai. Pageidaujama, kad šios paskaitos būtų iliustruojamos filmomis, epidiaskopais ir kitokiais būdais.

Pranešimai.**I.**

Lietuvos kariuomenės savanorių s-gos Kauno skyriaus valdyba nutarė nuo š. m. vasario mėn. 1 d. įsteigti savo skyriaus mažai raštingiems nariams vakarinius kursus. Už mokslą mokėti nereikės. Norintieji lankyti kursus prašomi registruotis darbo valandomis s-gos raštinėje Kaunas, Gedimino g-vė 7a Nr.

Skyriaus Valdyba.

II.

1931 m. vasario m. 15 d., 9 val. ryto, Šaulių Rinktinės salėj, Alytuje, šaukiamas L. K. Savanorių S-gos Alytaus Skyriaus visuotinis savanorių suvažiavimas.

Suvažiavimo darbų tvarka tokia:

- 1) Suvažiavimo atidarymas,
- 2) Prezidiumo rinkimas,
- 3) Valdybos, Revizijos kom. ir Garbės Teismo pranešimas,
- 4) Naujos Valdybos, Revizijos kom. ir Garbės Teismo rinkimai,
- 5) Įvairūs reikalai,
- 6) Suvažiavimo uždarymas.

Prašoma visų narių sumokėti nario mokestį už 1931 metus.

Pastaba: Savanoriai, kurie neišgali sumokėti nario mokestį, ligi 1931 m. vasario m. 15 d. turi paduoti skyriaus valdybai pareiškimą.

XI
META I

Karo mokslų žurnalas
„Mūsų Žinynas“

eina kas mėnuo.

Prenumerata met. 35 lt.; kariams (ir atsarginiams) ir šauliams 25 lt. Užsieny 50 lt.

Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adresas: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.**Redaktorius mjr. Balčiūnas.**

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. sausio 29 d.

Nr. 5 (609)

Kodėl aš tarnauju kariuomenėj?

1. Aš tarnauju kariuomenėj todėl, kad noriu būti sveikas, nes sveikata už viską brangesnė. Kad ir milijonus žmogus turėtum, bet jeigu sveikatos neturėtum, nebūtų malonūs tie turtai; turtingiausias žmogus, netekęs sveikatos, mielai atiduotų visus savo milijardus tam, kas jam sveikatą gražintų. Todėl aš turiu puikią progą sustiprinti sveikatą, išmokti ją tinkamai saugoti.

Kas rytą mane per patikrinimą klausinėja, ar nesergu ir jeigu jaučiuos sergąs — užsirašau į ligoninių knygą ir mane nuveda į ligoninę, kur gydytojas apžiūri, apklausinėja, suteikia pagalbą, o reikiant į ligoninę paguldo. Be to, kas mėnuo, nors ir sveikas jaučiuosi, mane drauge su kitais siunčia į ligoninę, kur nuogai išsirengus gydytojai - specialistai iš pamatų ištiria mano sveikatą — radę nesveiką — suteikia tinkamą pagalbą. Atvykęs dalies gydytojas dažnai mums aiškina apie įvairias ligas, kaip jų saugotis ir bendrai apie visus sveikatą liečiančius dalykus. Aš atsidėjęs klausaus naudingų jo pamokų ir

visa girdėtą giliai įsidedu galvon, kad ateity galėčiau naudingomis žiniomis pasinaudoti.

Švara taip pat daug prisideda prie mano sveikatos palaikymo. Aš kasdien veidą, galvą, ausis, kaklą, rankas gerai muilu išmuilinęs, nuplaunu šaltu vandeniu; kas antrą savaitę mane veda į pirtį, kur puikiai visas nusimaudau; mano rankų, kojų pirštų nagai visuomet trumpai nupiaustyti — ir išvalyti; barzda, ūsai visuomet nuskusti, plaukai nukirpti; kas savaitę keičiu baltinius, paklodę, užvalkalėlį, rankšluostį, autkojus; kas šeštadienį išnešęs laukan gražiai išdulkinu savo šieniką, antklodę, išvalau nuo dulkių, bereikalingų duonos trupinių man pavestą spintelę. Valant kareivines, man pavestą darbą atlieku stropiai ir sąžiningai; mano milinė, munduras, kelnės visuomet išvalytos ir švarios; batai visuomet nuvalyti ir blizga. Bėgimas, lipimas į kalnus, įvairūs sporto judesiai gryname ore, gimnastika, ne tik ką prisideda prie mano kūno pažiūros pagražinimo, bet dar stiprina ir sveikatą; paprastas maistas, kaip jis

1. Pionieriai vasaros stovykloje: kuopa darbe. Po budėtojo „grybu“ telefonų centralinė stotis. Už palapinių matyti apvalus šiaudinis barakas 24 žm. ir lentų bar. 18 žm. dar nebaigtas.

2. Mūsų pionieriai kelių statymo pratybose. Kelio profilavimo pamoka.

3. Jau profiliuotoje kelio sankasoje važiuojamos dalies sustiprinimas vadinamuoju žemės betonu — iš žvyro ir molio tam tikros proporcijos. Vėliau toks kelias laistomas ir kočiojamas arkliu kočiotuvu. Tokie keliai pas mus gerai galėtų trūkstantus plentus pavaduoti.

LIT.
FI.

mums atrodo, turi savy tiek maistingumo, kad juo maitinamas jaučiuosi ne tik ką sotus, bet dar nežymiai auga mano kūno svoris, o jeigu neperdaug, tai reiškia gerą sveikatą. Susirgęs kokia nors liga, nors ir slapčiausia, tučtuojau pranešu savo viršininkui. Tas padeda man greičiau išsigydyti ir kitų neapkrečiu.

Stodamas į kariuomenę, niekuomet nemaniau, kad kariuomenėje taip rūpinamasi karių sveikata. Bet dabar pats patyriau, pats pamačiau! Todėl ir į atsargą paleistas, stengsiuos įgytąsias sveikatai užlaikyti žinias praplatinti draugų tarpe ir įgyvendinti gyvenime.

2. Aš tarnauju kariuomenėje todėl, kad noriu išmokti punktuoliškai gyventi. Čia punktuoliškai atliekamas ir mažiausias darbelis. Punktuoliškai rytą tą pat valandą, nei minutės nesiskubindamas, nei minutės nesivėlindamas, trimitas mus žadina iš miego: punktuoliškai, nustatytą valandą geriame kavą ar arbatą, nesivėluodami, nei negaišdami punktuoliškai einame į darbą, punktuoliškai grįžtame.

Žodžiu, viskas atliekama iš anksto nustatytu laiku. Ir koks naudingas daiktas tas punktualumas! Man be galo patinka punktualumas, nors iš pradžių jis man pasirodė beesas kaip kokia nepakeliama, sunki, mane varžanti našta. Bet dabar, man prie jo pripratus, oi kaip būtų sunku be punktualumo apsieiti! Todėl ir į atsargą paleistas, būtinai įvesiu civiliniam gyvenimui tam tikrą punktualumą.

3. Aš tarnauju kariuomenėje todėl, kad noriu būti mandagus.

Mane viršininkai kasdien moko, be kitų karo mokslo dalykų, ir karinio mandagumo. Todėl gražiai išmokęs kariško mandagumo taisyklių, būsiu visų gerbiamas ir mylimas asmuo.

Juk dažnai vienas mandagus patarnavimas mums suteikia tiek naudos, kiek neduotų nė metai sunkaus darbo; atvirksčiai — vienas ištartas šiurkštus žodis gali mums tiek žalos pridirbti, jog ir sunkaus metų darbo trūšą padėję, neištengsime tų nuostolių išlyginti. Todėl aš mielai ir noroms klausausi ir mo-

kausi viršininkų dėstomą karinio mandagumo taisyklių, nes aš nenoriu būti „neaptašytu“ žmogumi.

4. Aš tarnauju kariuomenėje todėl, kad nenoriu būti beraštis.

Paimtas į kariuomenę nemokėjau parašyti nė raidės — dabar rašau ištisus laiškus savo namiškiams, draugams ir pažįstamiems. Koks aš pirma buvau, ir koks dabar esu?! — Sunku bepažinti! Pirmiau, paėmus knygą, ji man atrodydavo kaip rinkinys į krūvą susiūtų popierio lapų, kurie pilni „prikrevėzuoti“ visokių „palkučių“, ratukų, kabliukų ir galybės kitokių „riestgaliukų“. Gerai, jei dar paveikslėlis pasipainiodavo, tai nors akimis „perskaitydavau“... ir tuojau tą lapų pundą sviesdavau kur nors į kampą. Bet dabar — visai kita: knyga mano didžiausias draugas, didžiausias patarėjas; aš su ja praleidžiu visą poilsį, visus šventadienius; knygos man padeda puikiai išmokti visus karo mokslo dalykus, nes pirmiau tiek teismokdavau, kiek girdėdamas iš viršininkų. Dabar pats be jokio aiškinimo, knygų pagalba, tuos dalykus taip gerai mokausi, jog geriau nereikia. O koks aš laimingas esu, kad patekau į kariuomenę! O kad ne, — tai ir ligi šiol nebūčiau išmokęs rašyti ir tas brangias knygas skaityti.

O kiek ten jose įvairių dalykų prirašyta, kiek įvairiausių žinių, idomybių — tik tas supras, kas jas skaito. O knygų skaityti yra daug, daug! Aš knygas imu iš savo dalies bibliotekos.

5. Aš tarnauju kariuomenėje dar ir todėl, kad noriu išmokti tvarkingai gyventi, ir tas man sekasi: aš čia randu tiek daug tvarkingumo pavyzdžių, jog daugiau nereikia.

Sunku iš pradžios buvo priprasti prie man neprasto namie tvarkingumo. Bet viršininkų spiriamas, iš dalies ir pats save prisiversdamas, pripratau prie naujosios tvarkos, ir ji man taip patiko, jog gyvent, kaip pirmiau, jokių būdu negalėčiau.

Ir kokio mano pirmiau būta apsileidusio! Kaip aš galėjau atrodyti?!... — net man pačiam pamanyti gėda! Jūs patys galite numanyti, kaip atrodo apsileidęs, netvarkingas žmogus: — kepurė pasikreipusi ant kairiojo galvos šono, iš po kurios visur draikosi pluoštai susivėlusiu, senai muilo mačiusių plaukų; švarkelis — visas atsegiotas, iš po jo nedrąsiai, pro iširusių marškinių anti, baltuoja nuogas kūnas; kelnės — apsmukusios; batai — nepanašūs į batus, vienas purvas; jis pats susivėlęs, nesiprausęs, paniuręs, vaikščioja galvą nuleidęs, pažvelgti stačiai, drąsiai žmogui į akis — niekuomet nepažvelgs.

Taip maždaug atrodo netvarkingas jaunuolis. O jeigu jau pats savęs neapsitvarko, tai apie tvarką jo gyvenime nėra ko nė kalbėti. Tokio žmogaus troba greičiau panaši į tvartą, negu į tvarkingo žmogaus butą. Tad ir aš tarnaudamas kariuomenėje stengiuosi išnaudoti kiekvieną naudingą progą, stengiuosi save kuo daugiau pripratinti prie tvarkingo gyvenimo. Ir tikrai, be juokų, mano būta apsileidusio: aš nemokėjau net savo rūbų pasikabinti. Bet dabar viską išmokau. Mano mėlinė, kepurė visuomet tvarkingai, laikantis bendros tvarkos, pakabinta; lova gražiai paklota; spintelėje esamasis turtas tvarkingai sudėliotas, mano šautuvas, durtuvas, šovinynai, kastuvėlis, kiti ginklai ir amunicija visuomet nuvalyti ir ištepti stovi savo vietose; kuprinė, plėčke, puodukas, katilėlis, mėlinės dirželiai, duonmaišis ir kitos kario reikmenys gerai apžiūrimos, iššveičiamos,

Dalles gydytojas daro švaros ir kūno apžiūrėjimą. (Gelež. k. foto)

išmazgojamos, išskalbiamos ir stovi parankiai nustatytose vietose sudėtos, sukabintos taip, kad reikiant be didelių pastangų greit randu.

Ir aš pats visai kitaip atrodau: mano munduras, milinė visuomet susegiota; kišeniai visuomet užsegioti, diržas visuomet suveržtas; kelnės užtrauktos, nenusmukusios, jas visuomet nešioju ant petnešų; batai nuvalyti ir nužibinti; aš pats irgi gerai atrodau (bent taip aš manau): vaikščioju visuomet tvirtai, tiesiai, galvą laikau visuomet pakeltą, žiūriu drąsiai, sutikęs kito žmogaus akis savo nenuleidžiu, taip lyg būčiau ką blogą padaręs. Vaikščioju visuomet nusi-prausęs. O visa tai išmokau tik kariuomenėj.

Koks aš dėkingas esu tėvynei, kad mane pašaukė į kariuomenę ir davė tokią puikią progą išmokti tiek daug ir tokių naudingų dalykų.

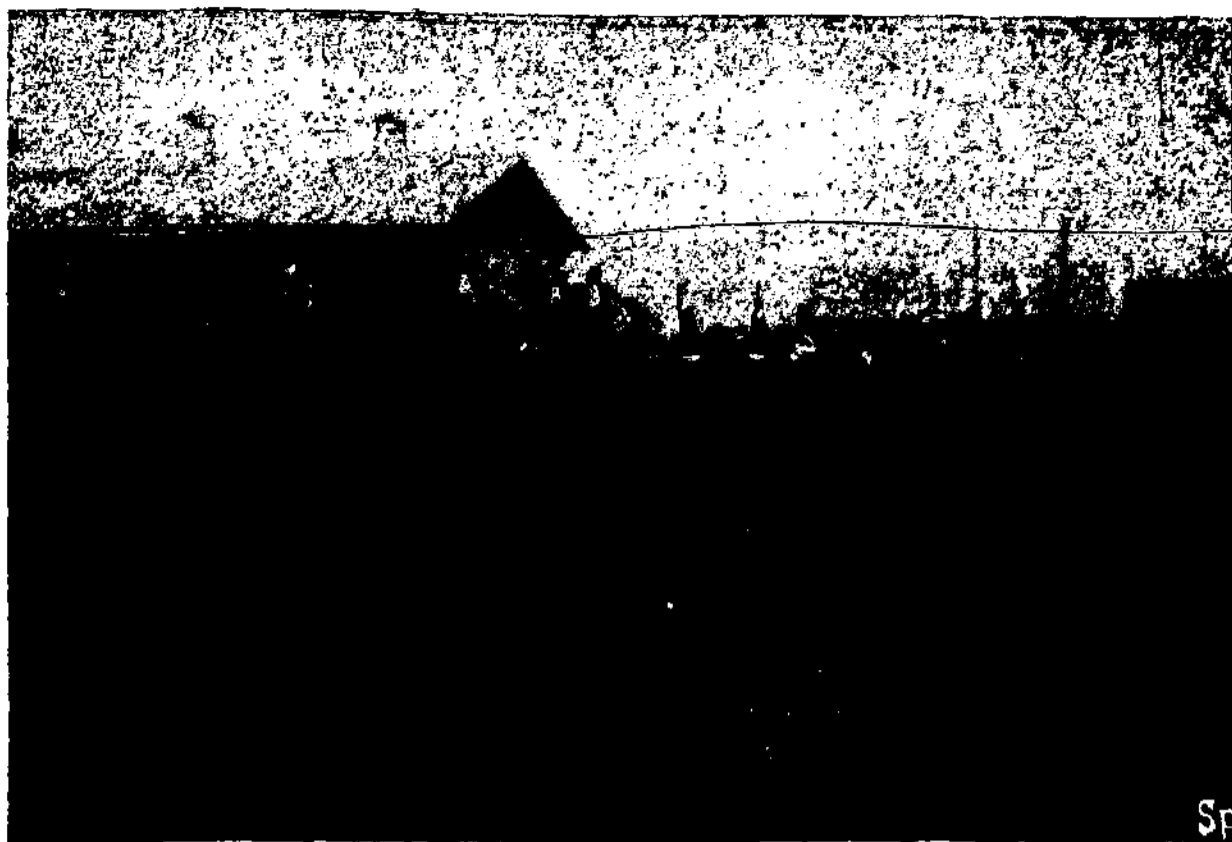
6. Dar dėl daugelio dalykų aš kariuomenėj tarnauju, bet svarbiausia dėl vieno dalyko: noriu išmokti *tėvynę mylėti*.

Ko yra vertas tas vaikas, kurs nemylti savo tėvų; ko yra vertas tas pilietis, kurs nemylti savo valstybės — tėvynės! Kiekvienas supranta. Bet mylėti tėvynę taip, kaip savo senus tėvelius arba kitus brangius mums asmenis, daugiausia vien jausmais reiškiant meilę, neužtenka.

Neužtenka tėvynę mylėti vien jausmais, žodžiais, bet reikia tą meilę įrodyti veiksmu, darbais, tai *tėvynės uždėtų pareigų sąžiningas atlikimas*. Ne visiems savo sūnams tėvynė uždeda vienodas pareigas, nes ir pačios pareigos yra nevienodos.

Visos kitos pareigos, palyginamai, daug mažesnės, negu toji, kurią mums kariams tėvynė uždeda. Mums tėvynė pasitikėjo ir uždėjo sunkiausią, atsakingiausią, bet kartu ir garbingiausią pareigą — tarnauti kariuomenėje. Geras sūnus — karys su džiaugsmu paima tą garbingą tėvynės uždėtą pareigą nešti — bailys, nusmukėlis dvasioje, bėga, slepiasi nuo jos, kol užsirūstinusi tėvynė jo nenubaudžia, bet ačiū, Dievui, tokių bailių nedaug yra.

Nuo pat senų senovės, dar kuomet Lietuva buvo apgaubta traškančių girių, lietuvis nuo ginklo nesitraukė nė valandėlę: su ginklu jis gulė, su ginklu ir kėlės; ginklas buvo jo didžiausias draugas. Lietuvis, dar kūdikėlis būdamas, migdydavos, klausydamas

Rytinis sakalų gimnastikos pusvalandis.

Gelež. k. foto

močiutės niūniavimų — dainų, apie tai, kokie žiaurūs ir klastingi yra atėjūnai priešai, kaip jie vargina tėvynę, apie buvusius karus ir jų didvyrius. Ir kūdikis augo, augo kartu su juo ir priešų neapykanta, augo kartu ir tėvynės meilė.

Tad nenuostabu, jog lietuvių tauta senovėje sugebėjo užauginti tokius didvyrius, kaip Gediminas, Algirdas, Kęstutis ir Vytautas, ties Eglėkalniu su-triuškinęs amžinųjų Lietuvos priešų kryžiuočių galybę. Tad nenuostabu, jog tuomet buvo daug žmonių, kuriems mirtis dėl tėvynės buvo vien didžiausia laimė ir garbė.

Kary! Ar myli tėvynę? Ar nori eiti mūsų garbingųjų sentėvių takais? Jeigu taip, tai tau yra gera proga pasirodyti tėvynę mylint, yra proga atgaivinti savyje garbingųjų tėvų dvasią. Tai pasieksi sąžiningai karo tarnybą atlikdamas. O kas tai yra karo tarnyba? Karo tarnyba mes suprantame kaippo tą laiką, tą mokslą, kurį praleidžiame tarnaudami kariuomenėj. O kam mes tarnaujame kariuomenėj, o gi tam, kad išmoktumėme tinkamai ginklus vartoti. O kai tėvynė bus pavojuje, mes, pavartoję ginklus jai ginti, tinkamiau įrodysime ją karštai myli.

Jonas Bakanas.

S A R G Y B O J

Skęsta žemė sutemose,
Sniegas krinta iš dangaus,
O aš jaunas kareivėlis
Stoviu poste ir klausaus:
Šneka... šneka, tyliai šneka
Juodi medžiai tamsumoj;
Krinta žvaigždės, mirguliuoja,
O aš lieku vienumoj...
Tada skrenda dvasia — vargšė
Tėviškėlėn į namus
Pas savąją — numylėtą,
Į alyvų darželius!..
Ir vėl dvasioj mano šventė
Spaudžiu ginklą prie širdies:
Tvirčiau koją po rajoną,
Šiąnakt sargas aš dalies!
Kas per mintys, per vilionės?

Ko svaiginat jūs mane?..
Juk aš sargas tos tėvynės —
Kur viliojat paslapčia!..

*
* * *

Saulė blizga iš po sniego
Ritas ūkana balkšva...
Štai... trimitas suaidėjo —
Eina nauja pamaina
Mano kojos, nors priilse —
Duoda žingsnį vėl tvirčiau.
Nauja buitė — daug geresnė —
Kava — sviestas tučtuojau!

Apt. Garkauskas.

Ministeris pirmininkas svečiuos pas Latvius.

Sausio 23 d. specialiu salonvagonu ministeris pirmininkas ir finansų ministeris p. Tūbelis su ponia išvyko į Rygą revizituoti Latvijos ministerį pirmininką ir užsienių reikalų ministerį p. Celminį. P. ministerį pirmininką lydėjo jo adjutantas gen. št. pulk. lt. Jonas Juodišius ir užsienių reikalų min. rytų sk. direktorius p. Pr. Dailidė.

P. ministeris pirm. Rygoj padarė vizitus latvių min. pirm. ir užs. reik. min. p. Celminiui, seimo pirm. p. Kalniniui ir Valstybės Prezidentui p. Kviesiui. Mūsų ministeriui pirmininkui pagerbti buvo suruošti rautai ir kitos vaišės.

Sausio 25 d. įvyko naujų sutarčių pasirašymas tarp Lietuvos ir Latvijos. Buvo pasirašytos šios sutartys: 1. konvencija mokyklų reikalu, 2. konvencija sienų žymėms apsaugoti ir palaikyti, 3. konvencija sienos perkirstiems ūkiams tvarkyti ir likviduoti, 4. konvencija valstybės leidžiamais spaudiniais pasikeisti ir 5. žūklavimo konvencija.

Sausio 26 d. rytą p. min. pirm. grįžo į Kauną.

Lietuvos būklė.

Ministeris pirmininkas, būdamas Rygoj, priėmė Latvijos spaudos atstovus, kurių susirinko gražus būrys. Ministeris pirmininkas, tarp kitko, pareiškė, kad pasirašytos konvencijos yra priedai prie anksčiau sudarytų sutarčių. Praktikoje kai kurios jų jau buvo įgyvendomos, dabar įvilktos tik į atitinkamą formą. Abi šalys, Lietuva ir Latvija, turi daug bendro, ir sudarytomis sutartimis ir konvencijomis pagilinti tie santykiai, kurie buvo tarp abiejų valstybių ir iki šiol. Lietuvos Latvijos prekybos sutartis turi didelės reikšmės Lietuvos žemės ūkiui, kurio gamyba labai progresuoja ir sudaro daug žymesnę perteklių, negu kitose ūkio srityse. Ir latvių pramonės gaminiai, sutartį sudarius, atris Lietuvoje didesnę rinką, negu iki šiol.

Paklaustas dėl abipusių vizų panaikinimo galimumų, ministeris pirmininkas pareiškė, kad šis klausimas dar galutinai nėra išspręstas. Dėl latvių „muitų taikos“ projekto, kuris numato muitų pastovumą ne didinimo prasme tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos, ministeris pirmininkas pareiškė, kad šiuo metu tuo klausimu būtų sunku ką nors pasakyti, nes muitų tarifai valstybių ūky vaidina labai svarbų vaidmenį ir jie dar ilgai pasiliks. Ministeris pirmininkas taip pat pareiškė, kad ir Pabaltijo sąjungos, o taip pat muitų unijos klausimą tarp tų valstybių tegalės tik laikas išspręsti. Tolesnis darbas abiejų valstybių susiartinimo atžvilgiu pareis nuo sudarytų sutarčių vykdymo praktikos. Jų įvykdymas jau būtų didelis žingsnis į priekį. Ateičiai praktika parodys, kokia kryptimi darba galima bus tęsti. Įspūdis yra tas, kad Lietuvos Latvijos susiartinimas turi didelio pagrindo ir palankiai plėsis ir ateity.

Liesdamas santykius su kitomis valstybėmis, ministeris pirmininkas pareiškė, kad Lietuva su visais savo kaimynais sugyvena draugingai, išskyrus Lenkiją, su kuria santykiai dėl sutarčių nevykdymo ir Želigovskio avantiūros negali susitvarkyti. Lenkijos atžvilgiu Lietuvos vyriausybė neturi pagrindo savo ligšiolinę liniją pakeisti. Vokietijos skundas

Tautų Sąjungai, iš esmės, yra greičiau juridinis ginčas, negu politinių ir ekonominių santykių paastrėjimas. Santykiai su SSSR pasilieka kaip buvo.

Kalbėdamas apie Lietuvos vidaus santykius ministeris pirmininkas pareiškė, kad čia su katalikų dvasininkais vyriausybės pozicija tiek politiniu, tiek juridiniu atžvilgiu visiškai pagrįsta. Dėl to vyriausybė nemato reikalo tos pozicijos pakeisti. Viešojo nuomonė daugumoje vyriausybės poziciją šiuo klausimu irgi paremia. Ir dvasininkų tarpe ne visi nepalankiai žiūri į tą liniją, kurią užėmė vyriausybė. Ministeris pirmininkas mano, kad tas klausimas ir kilę dėl jo nesusipratimai bus sutvarkyti. Šalyje vyksta viešosios nuomonės konsolidacija, nors ji, galbūt, daugiau eina į gylį, negu pasireiškia paviršiuje. Dėl ekonominės padėties, tai smarkus kainų kritimas žemės ūkio produktams atsiliepi visą krašto pajamose, bet, bendrai paėmus, ta įtaka gal mažesnė, negu kitose šalyse. Bedarbių klausimo Lietuvoje beveik nėra.

Lietuvos ir Latvijos ordina

Lietuvos Ministeris Pirmininkas p. J. Tūbelis savo vizito Rygoje metu įteikė Prezidentui A. Kviesiui Vytauto Didžiojo I laipsnio ordiną su grandine ir Užsienių Reikalų Ministerijos generaliniam sekretoriui I laipsnio Gedimino ordiną. Latviai vizito proga apdovanojo Trijų Žvaigždžių ordino I laipsniu Lietuvos Ministerį Latvijoje p. Br. Dailidę, II laipsniu — Užsienių Reikalų Ministerijos Rytų Skyriaus direktorių p. Pr. Dailidę ir III laipsniu — pulk. leit. Juodišį.

Mūsų aviacijos kapitonai reprezentuoja Lietuvą tarptautinėse automobilių lenktynėse.

Kasmet sausio mėn. Monte Carlo įvyksta tarptautinės automobilių lenktynės. Jos turi tikslą parodyti mašinų ir jų vairuotojų ištvėringumą. Statomos tokios sąlygos, kad per visą maršrutą vidutinis greitis būtų išlaikytas 40 km. per valandą. Be to, statoma visa eilė kitų sąlygų, kurios nulemia lenktynių rezultatus.

Aviacijos kapitonai Martinkus ir Pyragius sausio 18 d. 14 val. startavo Karaliaučiuje drauge su kitomis 9 mašinomis. Maršrutas toks: Karaliaučius—Berlynas—Briukselis—Paryžius—Lionas—Monte Carlo. Bendras kelio ilgis 2.644 km. Mūsų aviatoriai važiavo be pertraukos, vairuodami pakaitomis dieną ir naktį. Visur jie triukšmingai buvo sutikti.

Sausio 21 d. 11 val. 30 min. mūsų aviatoriai laimingai pasiekė savo kelionės tikslą — Monte Carlo. Šitokiu mūsų automobilistų pasisekimu tenka labai džiaugtis ir didžiulius, ypač jei atsiminsim, kad Lietuva tik pirmą kartą dalyvauja panašiose lenktynėse. Šiem dviem nepaprastai vyram teko nugalėti nemažą kliūčių, važiuoti tik viena mašina, orientuotis visai nežinomais, neištirtais keliais ir gerokai pavargti, dieną naktį vairuojant.

Juk ne viena tų mašinų, dalyvavusių lenktynėse, savo tikslo nepasiekė — sulūžo pakeliui. Šit, latviai išvyko keturiom mašinom, o nuvažiavo vos viena. Todėl susirinkę sportininkai labai aukštai įvertino mūsų automobilistų laimėjimą.

Pašnekesiai apie karišką pastabumą.

II.

Ką galima sužinoti apie žygiuojančią prieš kariuomenę. — Sužinoti, kokios rūšies kariuomenė žygiavo ar buvo sustojusi, žinoma, labai svarbu. Tačiau reikia dar žinoti, ką, būtent, ruošė priešas ir kokios jo savybės. Tokių žinių taip pat galima gauti kariškam pastabumui padedant.

— Čia, tamsta vade, — prieštaravo Šnekutis, — kažkas netikėtina ir nepaprasta.

— Nieko čia nepaprasto nėra, aš jums tuojau paaiškinsiu.

— Pradėsime nuo priešų persigrupavimų. Jūs, be abejo, žinote, kad kariuomenė gali pulti, eidama į pėdžiui paskui besitraukiantį prieš ją priešą, arba, atvirkščiai, trauktis nuo jo. Pažiūrėsime, kokie požymiai svarbūs abiem atvejais.

Mes puolame priešą, kuris prieš mus traukiasi. Pirmas požymys tai vietinių gyventojų elgimasis ir nuotaika.

Per didįjį karą, kada vienas rusų pulkas išėngė į Rytprūsius, iš karto buvo pastebėta, kad kaimuose, o ypač dvaruose, trūkstama daug gyventojų — visi, kas tik buvo turtingesnis, surinkę brangesnius daiktus, bėgo toliau nuo

karo veiksmų zonos (ploto). Ir visuomet gyventojai sugebėdavo sužinoti apie laukiamą savo kariuomenės dalių pasitraukimą ir apie priešą artinimąsi. Tuo būdu, kai paaiškėja, kad vietiniai gyventojai priešą rajone išbėga gilumon, galima be abejonės pasakyti, kad priešas pasitraukė ir pulti nemano.

Antras požymys — priešas gadina kelius.

Kuo smarkiau besitraukia priešas gadina kelius ir kuo uoliau

jis sprogdina tiltus, tuo mažiau jis tikisi greit grįžti atgal.

Fabrių, dirbtuvių, geležinkelių stočių ir kareivinių deginimas ir sprogdinimas — irgi svarbus požymys spėti, kad priešas rimtai traukiasi. Kai per didįjį karą vokiečius nuo Varšuvos, tai naktį, kai tik kas išėdavo iš palapinės, tuojau matydavo didelę gaisrų pašvaistę vokiečių traukimosi pusėj ir girdėdavo smarkius sprogdinimus. Tai vokiečiai gadindavo rusų geležinkelius ir taip

Espirantai (2 p. p. III k.) šaudykloj.

Zigmanto foto.

Ir pas mus pradeda rūpintis priešdujine apsauga.

Mūsų skaitytojai, kurie akylai seka „Kario“ numerius, galėjo juose pastebėti nemaža straipsnelių ir žinučių, tiek apie būsimojo karo vaizdą, tiek apie priešdujinės apsaugos reikalą ir jos organizavimą kitose valstybėse, būtent: Prancūzijoje, Anglijoje, Sovietų Rusijoje, Lenkijoje, Suomijoje, Estijoje ir kitur.

Dabar tuo reikalu pradėta rūpintis ir mūsų krašte. Sausio 20 d. 17 val. Šaulių sąjungos salėj įvyko įvairių valstybės įstaigų, kariuomenės ir visuomenės organizacijos atstovų organizacinis susirinkimas.

Susirinkimą pradėjo ugniagesių organizacijų pirmininkas inž. Skardinskas. Jis gyvai apibūdino reikalą susirūpinti mūsų civilių gyventojų priešdujine apsauga, karui ištikus.

Susirinkimui vesti buvo pakviestas prof. Šimkus. Jis yra vienas žymiausių mūsų specialistų chemijos ir dujų atžvilgiu.

Gen. št. pulk. ltn. inž. Birutavičius padarė pranešimą iš dujų vartojimo istorijos. Pasak jo, 1918 m. arti 75% visų artilerijos sviedinių buvo su nuodingomis dujomis. Plintant dujų vartojimui, tobulėja ir apsauga nuo jų. Statistika rodo, kad tais metais, nors tiek daug vartota sviedinių, dujomis užtaisytų, vis dėlto nuo jų žuvo tik 2½% iš visų tais metais kare žuvusių. Šis cheminis ginklas tebuvo bai-

sus ir pavojingas tik tuomet, kai nebuvo tinkamai organizuotų apsigynimo priemonių.

Dabartinis ateities karas bus ne dviejų armijų susigrūmimas, bet dviejų tautų pajėgumo mėginimas.

Prof. Šimkus pastebėjo, kad Amerikoje dabar buvo daromi bandymai su migdančiomis dujomis. Paleidus tokias dujas, žmogus nesąmoningai 6—8 val. išmiega. Nuo visų, net ir pavojingiausių, dujų apsaugoti priemonių esą. Reikėtų tik, kad piliečiai mokėtų ir galėtų jomis kuo plačiausiai naudotis.

Po pranešimų šiame susirinkime kilo mažos diskusijos dėl pačios organizacijos, kuri rūpintųsi priešdujine kova būsimo karo metu. Sveikatos d-t'o atstovas dr. Šidlauskas nurodė, kad panašus komitetas jau yra suorganizuotas Raudonojo Kryžiaus iniciatyva. Jis jau yra paruošęs įvairius projektus, gavęs vyriausybės pritarimą ir pašalpą. Tačiau ligi šiol mažai tepasirodęs savo darbais. Todėl reikia komitetas papildyti ir negaištant pradėti darbą.

Tuo būdu į naują priešdujinės kovos organizacinę komitetą įeis Raudonojo Kryžiaus, vidaus reikalų ir susisiekimo ministerijų, vyriausiojo štabo, Šaulių s-gos, Kauno m. valdybos, miestų ir miestelių s-gos, gydytojų dr-jos, ugniagesių organizacijos sąjungos atstovai ir keli šios srities specialistai. Komitetas rūpinsis priešdujinės kovos propaganda ir susijusiais su tuo reikalais.

uoliai, kad vietomis tekdamo geležinkelį tiesti iš naujo. Visiems buvo aišku, kad vokiečiai iš tikrųjų ilgam išeina, o todėl ir naikina tą, kuo nemano artimiausiu laiku pasinaudoti.

Kada priešas traukiasi po didelio nepasisekimo, tada jis stengiasi kuo greičiausiai nuo mūsų pasprukti, kad po to ramiai galėtų susitvarkyti. Jeigu mes iš priešo paliktų pėdsakių sužinosim, kad, pavyzdžiui, tarp dviejų gretimų priešo poilsio ar nakvynių vietų tolis 40—50 klm., vadinasi, priešas bėga ir reikia jį drąsiai vyti, neduodant nei pailsėti, nei atsikvėpti. Tačiau, jeigu priešas traukiasi iš lėto, kiekviename žingsnyje pasipriešindamas, vadinasi, jis stiprus ir, kovojant su juo, reikia veikti atsargiai.

Sulig buvusių priešo sustojimo vietų dydžiu galima apytikriai sužinoti priešininko jėgų dydį. Pėstininkų pulkui sutalpinti gyvenamaj vietoj reikalinga 150—200 kiemų, o negyvenamaj vietoj, pavyzdžiui, miške, užims plotą apie vieną ketvirtuotą klm. Pabūklai ir dėžės, o tuo labiau šarvuočiai ir tankai, palieka drėgną žemę tokius pėdsakus, kad pagal juos kiekvienas žvalgas galės suvokti jų skaičių.

— O, gal būt, tamsta vade, — pertraukė nenuorama Šnekutis, — šitie pėdsakai seni ir joks priešas seniai jau ten nenakvojo.

— Na, tatai galima labai tiksliai nustatyti, — atsakė būrio va-

das. — Kariuomenė paprastai kūrena laužus. Jeigu laužo pelenai dar šilti, vadinasi, jis užgeso neseniai. Iš atmatų irgi galima spręsti, seni jie ar švieži. Popieris baltas ar pageltonavęs, ar raidės išblukusios, ar surūdijusios skardinės nuo konservų ir t. t. Iš visų šitų požymių galima padaryti teisingų išvadų.

Tačiau svarbiausi požymiai, iš ko galima būtų spręsti apie priešo padėtį — tai tie pėdsakai, kurie liko jam pasitraukus ant pačio kelio ar pakeliui. Pirma — arkliai karo metu šeriami ir gauna poilsį ne visai tokį, kaip taikos metu. Ir keliai karo metu daug prastesni, negu mes paprastai naudojames. Todėl labai dažnai atsitinka, kad čia arklys krinta, čia gurguolė sulūžta. Juo greičiau traukiasi kariuomenė, tuo daugiau bus kritusių arklių ir pamestų gurguolių, o iš arklių lavonų galima spręsti, kodėl jie krito. Dėl blogo mitimo arklių lavonai liesi, su įdubusiais šonais, prie užkrečiamų ligų — lavonai gali būti riebus. Nutrintos nugaros ir suveltai arklių karčiai rodo, kad priešo tarpe kilo sąmšys ir viskas daroma greitai: arkliai kinkomi kaip pakliuvo, reikiamos priežiūros nėra.

Siaučiant įvairioms užkrečiamoms ligoms (epidemijoms), o taip pat esant dideliems šalčiams, ant kelių liekasi ir žmonių lavonai. Jūs, tur būt, girdėjote, kad 1812 metais Napoleono kariuomenė, grįždama iš Maskvos, nustojo daug tūkstančių karių per siautusias pūgas ir šalčius. O štai, pavyzdžiui, kaip aprašo turkų karininkas matytus vaizdus per turkų-bulgarų karą 1912 metais, kada turkų kariuomenėje siautė cholera.

Aš, pasakojo jis, matau visai arti kelio puskapį žmonių, gulinčių ant nugarų, visi beveik nuogi, ir kankinasi baisiuose skausmuose. Jų veido spalva neaprašoma. Jie dejuoja... Kieme, gatvėje, visur prie ligoninės sugrūsti netvarkoj mirusių lavonai, mirštantieji, ligoniai, sužeistieji... Pakeliui į Omerlę ant plento kiekviename žingsnyje pasitaiko tai mirusio kūnas, tai mirštantis, pritūpęs ant kelio ir baisiuose skausmuose laukias liūdno savo likimo galo.

— Gal kas paklaus, ką visi šitie požymiai mums pasako?

— Aš manau, tamsta vade, — pasakė eil. Jotkus, — jog pas tur-

kus buvo blogai sutvarkyta sanitarinė tarnyba, jei jų kariuomenė galėjo greit nustoti savo pajėgumo kautynėms.

— Visai teisingai, — atsakė būrio vadas, — tačiau kas buvo anais laikais pas turkus, dabar pas mus negali pasikartoti, nors nepriklausomybės karų metu ir mūsų kariuomenėje siautė šiltinė. O, jūs žinote, kad ją platina utėlės. Jeigu mes ant kelio randame lavonus mirusių šiltine, reiškia pas priešą buvo bloga sergančių ir jų daiktų dezinfekcija ir bendrai sanitarinė tarnyba nekaip sutvarkyta. O tuo tarpu yra žinoma, kad kariuomenės karo metu nuo ligų turi daug didesnių nuostolių, negu nuo priešo ugnies.

— O dabar pasakys eilinis Šnekutis, — paklausė būrio vadas, — kaip tamsta manytum apie priešą, jeigu rastumei išplėstas sodybas, priešui pasitraukus?

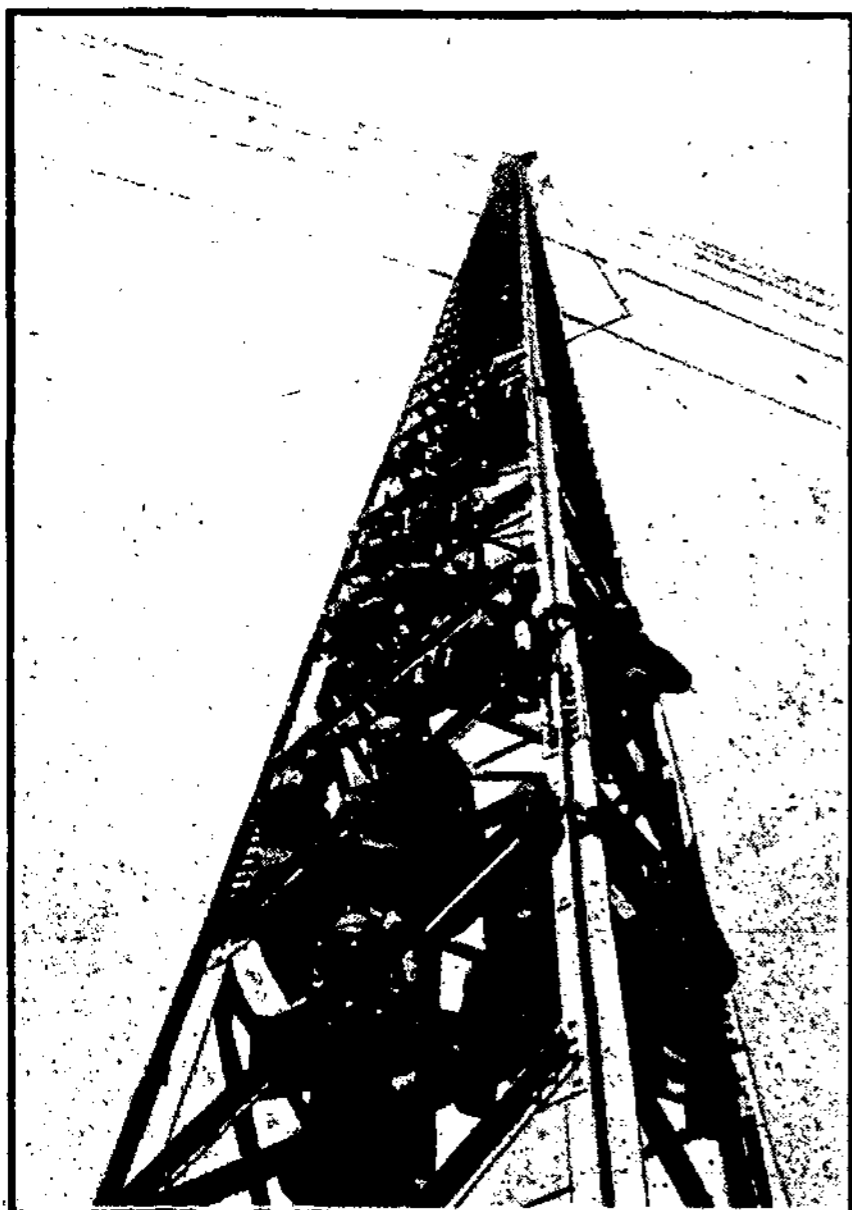
— Mano manymu, tamsta vade, tai reikštų, jog priešo kariuomenės eilėse visai nėra drausmės.

— Teisingai. Užtenka tik prisiminti paskutinius vokiečių okupacijos metus Lietuvoje, kai atskiri vokiečių kariuomenės būriai tapdavo nebe kariai, o plėšikai.

Apie kariuomenės būklę galima dar spręsti ir iš šių požymių. Jeigu priešas traukiasi ramiai, ir jo kariuomenė drausminga, tai ji besitraukdama stengiasi sudeginti ar užkasti žemėje kiekvieną popiergali, laikraščių, papirosų dėžutes, skardines nuo konservų ir t. t., vadinasi, ji nieko tokio palikti negali, iš ko būtų galima spręsti apie jos jėgas ir sumanymus. Jeigu priešas bėga galvotrūkčiais ir drausmė pas jį nekokia, tai visa, ką jis pametė, pasilieka sau ramiai gulėti, kol mes atvyksim, o tas, kaip jūs jau girdėjote, padeda mums surinkti apie jį kai kurių žinių.

Pagaliau, girtavimas irgi rodo, kad priešo kariuomenė nėra drausminga. Neblaivi kariuomenė rimtu priešu negali būti, ir jeigu mes, priešą bevydami, randame girtavimo pėdsakų, tai turime teisės apie priešo kariuomenę neigiamai spręsti.

(B. d.)

Galingosios Kauno radio stoties stiebas, kuriame matyti mūsų karininkų ekskursija.

Kaip Antanas pagrobė bolševikų šautuvus.

(1919 m. tikras atsitikimas).

Antanas buvo drąsus 16 metų vaikinai. Būtų buvęs savanoris, jei ne motinos prašymas likti namie, nes jo trys vyresnieji broliai jau buvo savanoriai. Tad Antanas liko motinos ir sesučių globoti.

Balandžio mėnesio pradžioje Antano gimtinę kaimą užėmė bolševikai. Prasidėjo grobimai, tardymai, persekiojimai. Sunkiausia buvo Antano šeimai, nes bolševikai netruko sužinoti, kad iš ten yra net trys savanoriai. Antano šeimos gyvenimas dar tuo pablogėjo, kad troboje užkrosnyje rado šautuvą. Nors šautuvas buvo netikęs: nupiautu vamzdžiu ir namie daryta buože, vis tik bolševikų dėmesį smarkiai atkreipė.

Sulaužė bolševikai šautuvo buožę, o dalis išmėtė po daržą. Antanas, surinkęs kai kurias dalis, paslėpė saugioje vietoje, bet, nelaimė, bolševikai vėl surado ir pikta pagrasi:

— Pastatysim prie sienos, jei nesiliausi?!

Antanas didelis ginklų mėgėjas, nenusigando, tik sau vienas pasižadėjo:

— Jei jie man seną netikusį

šautuvą atėmė — turėsiu naują!

Kaimynų dideliame kieme stovėjo bolševikų gurguolė ir ginklų atsarga. Kapodamas žabarus Antanas matydavo slankiojantį mieguistą sargybinių. Kilus kartais kaimyno troboje tarp bolševikų triukšmui, sargybinis kelioms minutėms įeidavo į priėngį pasiklausti ginchų. (Bolševikų kariuomenė tuo laiku labai nedrausminga buvo).

Kartą temstant bolševikai kaimyno troboje sukėlė didelį triukšmą, besidalydami iš Vitebsko atvežtą duoną. Sargybinis, apsižvalgęs ir nieko įtariamo arti nematydamas, įslinko taip pat į trobą savo dalies gauti. Antanas, senai sekęs sargybinio pasišalinimą, slėpdamasis tarp krūmų ir tankios tvoros, nematomas prislinko prie gurguolės vežimų, ištraukė naują šautuvą, ir niekeno nepastebėtas, nubėgo į tvartą laikinai jį paslėpti.

Žinodamas, kad savo namuose nėra saugios vietos ką nors paslėpti, paprašė savo draugą Joną, kad jis paslėptų pas save, nes ten mažiau bolševikų apsistoję ir niekuo jų neįtaria.

Jonas, sužinojęs kokiomis aplinkybėmis Antanas gavo šautuvą, pats užsidegė noru tokį pat šautuvą išigyti. Nepatyręs dar toje srityje Jonas pasiūlė Antanui „dva-

catką“ (20 sovietų rub.), kad šis jam padėtų įgyti šautuvą. Tokiu pat būdu įgyti antrą šautuvą buvo jau per daug pavojinga, tad abu sudarė kitokį planą.

Bolševikai jau kaime gyveno apie penkias savaites ir laikėsi tarytum „savi“ žmonės. Vieną liepingą popietį, kada mažiausiai bolševikai slankioja, Jonas užėjo į kiemą, kur stovėjo gurguolė, o Antanas nematomoje vietoje, arti gurguolių krūmuose, pasislėpęs sekė sargybinių. Įėjus Jonui į trobos priėngį, apipuolė jį bolševikai, prašydami pagriežti — mat, Jonas labai gerai mokėjo griežti ant pūčiamos armonikėlės (vargonėlių).

Jonas griežė, bolševikai, lyg pašėlę, tarpusavy šoko. Jonas stengėsi kuo garsiau griežti, kad atkreiptų sargybinio dėmesį. Pagaliau sargybinis nebeiškentė, atėjo į priėngį, apsižvalgė ir įsidrąsinęs įslinko į priemenę. Jonas to telaukė. Grieždamas nežymiai atsistojo tarpdury, griežė kuo garsiausiai, kraipėsi, kad iš vidaus nesimatytų kas darosi prie gurguolių...

Kai bolševikai, išeidami iš kaimo tikrino ginklus, trūko dviejų šautuvų. Smarkiai nusikeikę kaltę suvertė ant girtų savo draugų.

Antanas pasižadėjimą dvigubai ištesėjo. S. J-s.

Kokią reikšmę turi drąsa ir drausmė.

Svarbiausią vaidmenį kare suvaidina 3 dalykai, ne tik senovėje, bet ir dabar, būtent: drausmingumas, drąsa ir sumanumas.

Senovėje, kada dar Romos valstybė pačiam savo žydėjime buvo, ji valdė užkariavusi beveik visus galus. Kiekvienam gallų miestely buvo atsiųsta, kad gallai nesukiltų, po nedidelę kariuomenės dalį su savo vadu. Kartą gallai, gyvenę dabartinėje Šveicarijoje, matydami, kad romėnų vadas Galba (kuris čia buvo atsiųstas su kariuomenės dalim), pradeda juos spausti, ir nori jų kraštą jau amžinai prijungti prie Romos imperijos, nutarė visi sukilti ir romėnus iš savo tarpo išvyti.

Galba, nieko nemanydamas, prie karo nebuvo pasirengęs: nei maisto atsargos neturėjo; kariuomenės mažai bebuvo; nei nebuvo padarytas aplink stovyklą stiprus pylimas.

Prašvitus dieniai, jau buvo ant kalnų daugybė gallų apstoję romėnų stovyklą. Jokia dabar pagalba jau nebuvo iš kur gauti: keliai visur atkiršti gallų. Greitu laiku po duoto ženkle gallai pradėjo į slėnį bėgti ir mesti ietis ir akmenis į romėnų stovyklą. (Romėnų stovykla slėny buvo). Romėnai, padrąsinti savo vado Galbos, drąsiai laikėsi prieš gallus, taip kad nė viena ietis veltui nekrito. Pagaliau po 6 valandų sunkaus mūšio romėnai jau beveik baigė savo ietis; jau pylimas kai kuriose vietose baigiamas ardyti; sužeistų jau daug buvo abiejose pusėse. Ma-

to dabar romėnai, kad jau prieš tiek gallų nebeatsilaikys, kad jau ateina jiems gyvenimo galas ir štai ką Galba su savo karo taryba nutarė. Visiems kareiviams buvo įsakyta sueiti ir truputį pasilsėti stovykloje, neginant pylimo, o po sutarto ženkle visiems išsiveržti per visus vartus iš stovyklos. Taip buvo ir padaryta. Gallai, tai pamatę, sumišo, nežinojo, kas čia darosi, visi pasileido bėgti į aukštumas. Tokiu būdu iš 30,000 gallų buvo trečia dalis nužudyta, o kiti sau išlakstė. Romėnams pasisekė su menku kariuomenės būriu didžiulę priešo kariuomenę sumušti.

Beidžas.

Miela mirti už tėvynę.

Švilpia kulkos, dreba žemė,
Dangus maudosi kraujuos.
Miškas liūdi, vėjas verkia,
Tiktai aš — karys juokiuos.

Aš džiaugiuos, nes einu ginti
Brangios žemės Lietuvos.
Mano mirtį mūšio lauke
Dainiaus kanklės apdainuos.

Miela mirti už tėvynę,
Užu lūšną, tėvą seną,
Ei! kulkosvaidžiai tarškėkit,
Tegu kulkos priešus skina!

Antanas Ilčiukas

Dabar žinosiu, kas daryti.

Po intensyvaus keturių mėnesių protinio darbo visi išsižioję laukėme Kalėdų atostogų. Šaltas oras, dažnas sniegas, o labiausiai gripo epidemija lyg traukte traukė nuo mokyklos.

Paskutinę dieną, pasipylus mokytojų ir draugų linkėjimams, vėl atgijome didvyriška dvasia. Kupini pasiryžimų išsiskirstėme.

Man niekaip neišėjo iš galvos: „Kaip pats praleisiu atostogas“. Kaimas pasiekti sunku, vietos miestely niekas nebeįdomu. Niekaip nesugalvoju, kaip susieiti su didesniu žmonių būriu, kad šio to juos pamokyčiau. Įvairiais būdais besukinėjant šitą klausimą, žiūriu, paskutinės atostogų dienos. Kone širdis plyšo iš skausmo. Vos keletą kartų buvau išėjęs su vaikais rogutėm nuo kalno pasivažinėti. Daugiau tik romanus pas pečių dyžiau ir dyžiau.

Eidamas į klasę galvoju, kas pasakyti, kaip praleidau atostogas. Manau, pirma sužinosiu, kaip jie praleido, paskui žinosiu, kaip pameluoti.

Taip ir įvyko.

Dabar pasakoju, ką draugai sakė:

„Et, sako Jonas K., — nedaug ką tenuveikiau. Vietos šauliams padėjau surengti viešą vakarą Kalėdų antrą dieną. O sausio 6 dieną jiems skaičiau paskaitą: „Šauliai — šviesos skleidėjai“. Nušviečiau, kad šauliai yra ne vien karinė, bet ir kultūrinė organizacija. Ir jie ne tik patys šviečiasi, bet ir kitus šviečia, platindami spaudą, rengdami vakarus ir panašiai.“

Toliau Mikas paskelbė savo nuopelnus:

„... Blaivybės skyriaus susirinkime laikiau paskaitą: „Jaunimas blaivinimo darbe“. Be to, atstovavau skyriui pirmam „Blaivaus jaunimo ugdymo kongrese“ Kaune...“

Paskui ir mūsų „gyvasis sidabras“ — Vytukas — pasakojo, suorganizavęs iš 20 kaimo jaunuolių sporto „klūbą“. Daugelis iš jų sakė, kad tik vaikų žaislas. Bet po Vytuko karštų kalbų įsitikinę, kad priešingai, ir labai pamėgę.

Tyčia pasitikau kitos klasės draugą įsitikinti, ar vien mūsiškiai taip daug nuveikė. Sakėsi surašęs 41 „Mūsų Rytojui“ ir 19 „Trimitui“ skaitytojų ir po keletą kitiem. Viso 71.

Stebėjau jų darbais ir nesupratau.

Dabar žinosiu ir aš, kas daryti atostogų metu.

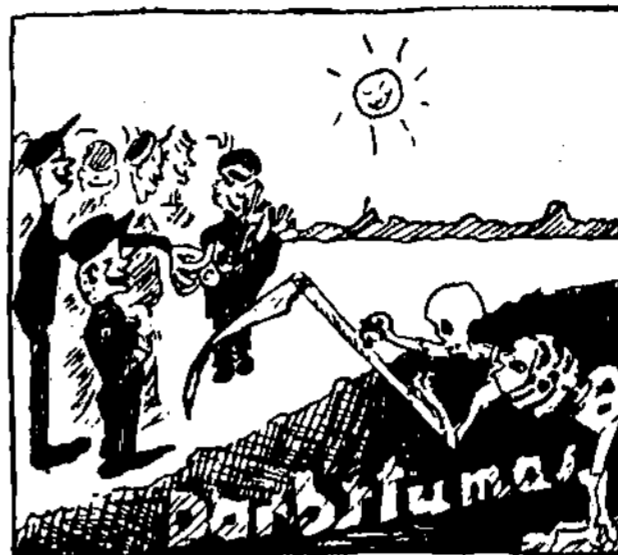
Varnalėša.

Sliekų ūkis.

Vienas Amerikos Jungtinių Valstybių ūkininkas nutarė savo pieno ir grūdų ūkį paversti sliekų ūkiu, nes jam teko girdėti, kad Amerikos meškeriotojams kai kuriose sausose srityse trūksta sliekų. Sliekų ūkis iš karto pasirodė pelningas. Per pirmuosius šešis 1930 metų mėnesius ūkininkas pardavė 300.000 sliekų, o užsakymų iš visų Amerikos kraštų tiek daug turi, kad nespėja visų patenkinti.

Sliekai minėtam ūkyje maitinami ruginiais miltais. Siunčiami jie tam tikrose skardos dėžutėse, kurios pilnos drėgnų samanų.

Dvejukė.

Ką reiškia ji darbščiam mokiniui..

... ir tinginiui.

Naujų metų darbo pradžia.

Sausio 18 d. vietos gimnazijos salėje įvyko visuotinė Utenos skautų-čių sueiga. Į sueigą atsilankė nemažas skautų ir šiaip gimnazijos mokinių būrys. „Dr. Basanavičiaus“ draugovės draugininkas, atidarydamas sueigą, paskatino skautus rūpintis artimo meile ir bendrai įstatų laikytis. Po to paskaitė Šefo ir tunto įsakymus ir l. e. Utenos rajono tunto tunti-ninko pareigas ats. leit. Mažeikos sveikinimą.

Toliau gimnazijos mokytojas J. Aleksa laikė paskaitą apie valią ir jos ugdymą. Prelegentas kalbėdamas priminė, kad valios ugdymo dirvoje daug gali prisidėti ir skautų įstatų laikymasis. Be to, pabrėžė, kad ir kitų šalių skautai, pav., Prancūzijos daug yra pasidarbavę savo tėvynei, nes daugumoje buvo tvirtos valios jaunuoliai.

Po paskaitos buvo tartasi įvairiais reikalais. Nutarta būtinai visiems skautams nešioti ženkliukus.

Be to, J. K. Gaižutis papasakojo įspūdžius iš visuotinio skautų suvažiavimo Kaune.

Vėliau buvo atliktas: baletas, deklamacijos, monologas, muzika ir piramidės. Šią dienotvarkės dalį atliko jaunesnieji skautai ir vilkiukai su paukštytėmis. Reikia pažymėti, kad viskas buvo atlikta kuo puikiau.

Sueiga baigiama galingu šūkiu „Budėk“.

A. J.

Linkuva.

Nors jau praėjusiais mokslo metais Linkuvos gimnazijoje buvo įvestas kariškas parengimas, tačiau nebuvo tiek įdomus kiek šiais mokslo metais. Mat, dabar dėsto tuose dalykuose gerai nusimanąs ats. karininkas Karalius.

Rudenį, kol dar nebuvo šlapia, ir dabar žiemą, kada nešalta, pamokos atliekamos lauke. Tos pamokos įdomiausios. Nė kiek neblogesnės ir klasėje. Čia instruktorius pasakojamus dalykus aiškina plačiai ir aiškiai, pajvairindamas įdomiais pavyzdžiais.

Mokiniai dėstomuoju dalyku domisi. Nepyksta, jei kartais bebėgant prakaitas išpila ar kojos pavargsta. Bet tai atsitinka retai.

J. Vitolis.

Skautai S. Daukanto mok. seminarijoj.

Jau nuo senai seminarijoje veikia gražus S. Daukanto vardu skautų vyčių būrelis. Jam vadovauja gana energingas ir rimtas sk. vytis skiltininkas Z. Petkevičius. Skautų yra 20 žmonių, tačiau, palyginus su seminarijos auklėtinių skaičiumi (per 100 žmonių), tai yra permaža. Todėl ir būrelio rūpesnis yra padirbėti ir patraukti draugus į skautų eiles. Dirva yra gera: ir mokytojai ir draugai moksleiviai palankūs skautams vyčiams.

Būrelis yra vienas iš veikiausių I-moje Kauno skautų vyčių draugovėje. Turi savo orkestrą (visi nariai muzikantai), yra ir kanklininkų, kurie pasiryžę atgaivinti tautiškąją lietuvių muziką.

Korespondentas Bolius. V.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

3-čias literatūros ir muzikos vakaras gusaruose.

1 gusarų L. E. K. R. pulke susidarė graži ir sektina tradicija kasmet ruošti literatūros ir muzikos vakarelius, kuriuose turi progos pasirodyti viešai su savo literatūriniais kūriniais ir pademonstruoti savo muzikinius gabumus gusarų šeimos nariai. Šiame vakarely daugiausia buvo skaitomi ir deklamuojami ar paties autoriaus ar kitų vyr. puskar. Dovydeno kūrinėliai. Labai vykusiai vyr. puskarin. Bulkis atliko Dovydeno kupletus iš gusarų gyvenimo „Kas subatos vakarelis“, kurie nuoširdžiai prajuokino gausiai susirinkusią vakarėlių publiką. Vyr. puskarin. Jankauskas paskaitė savo „Naujoko laiškus“. Gusaras Gosinas sugriežė armonika savo kompozicijos „Gusarų polką“, dėl jos gyvumo labai patikusią publikai. Labai gerai atliko savo numerius, p. Urbanavičiui pianinu akompanuojant, klarnetistas vyr. puskarin. Kreivėnas ir smulkininkas Žilionis. Neblogai atliko keletą dalykų ir stygų orkestras.

Matyti, kad besirengiant vakarėliui tiek pulko švietimo vadovo kapeilono kunigo Vaišnoros, tiek ir vakarėlio programos vykdytojų nemažai pasidarbuota, už ką iš gausiai atsilankiusios publikos susilaukė triukšmingų katučių ir iš atvykusio vakarėlin spaudos ir švietimo skyriaus viršininko pulkininko Šarausko viešai tarto padėkos žodžio.

Programai pasibaigus, jos vykdytojais su švietimo vadovu ir garbės svečiais nusifotografavo bendroje grupėje, ir paskui susėdo draugiškos vakarienės, o publika pradėjo linksmai šokti.

Matyti, kad gusarų vakarėliai Kauno visuomenėje yra įgiję didelio populiarumo. Gusarai turi didžiausią Kaune salę, o ir ta buvo sausakimšai prisigrūdusi publikos, bet, nežiūrint to, šokiai ėjo pavyzdingiausia tvarka. Žodžiu, visas vakarėlis paliko labai malonaus išpūdžio. Tenka nuoširdžiai palinkėti gusarams, kad jie ir toliau sėkmingai tuoj srity dirbtų ir lavintų.

Vienas tik dalykas būtų labai pageidaujamas, kad, sudarant muzikalę vakarėlio programos dalį, būtų įtraukiami pirmon eilėn mūsų kompozitorių kūriniai, o svetimtaučių arba visai nekliudyti, ar tik retkarčiais vieną kitą. Juk tie rusiškieji romansai ir maršai iki gyvo kaulo yra mums įkyrėję!

Buvęs.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Paskaitos kareiviams. Nuo sausio mėn. 1 d. kuopose ir komand. karininkai laiko kareiviams paskaitas. Paskaitos laikomos kiekvieną šventadienį. Paskaitų temos: Lietuvos istorija, karo technika, gamta, geografija, pulko ir kariuomenės istorija, pasaulinio karo istorija, administracija, ugniagesyba ir kas kareiviams svarbiau žinotina.

Šaudymai. Sausio mėn. 13 — 17 d. buvo atlikti antri paruošiamieji šaudymo pratimai su jaunais kareiviais. Pirmuose šaudymo pratimuose išdavos buvo gana geros. Kuopos atliko sąlygas nuo 81 iki 97%, bendras visų kuopų — 89%. Antruose pratimuose kuopos parodė dar geresnes išdavos, kelios kuopos išmušė 100%. Bendras kauptų — 93%.

Šie šaudymai rodo, kad viršininkų — mokytojų ir kareivių — mokinių daug padirbėta.

V. J. J.

M i r ė.

1. Sausio mėn. 3 d. Marijampolės apskrities ligoninėje plaučių uždegimu mirė 9 pėst. L. K. Vytenio pulko eilinis Antanas Bendoraitis, kilęs iš Marijampolės apskr., šunskų valsč., Tursučių km. Palaidotas tėviškėje.

2. Sausio mėn. 8 d. Kauno karo ligoninėje plaučių uždegimu mirė to paties pulko naujokas Kazys Lydeka, kilęs iš šakių apskr., Paežerėlių valsč., Jokubonių km. Palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas.

Pamaldos. Vasarą ir kol geresnis kelias Pajuostės įgulos kareiviai šventadieniais pamaldoms dažniausiai vykdavo į Panevėžį. Dabar prisnigus daug sniego ir užpuščius kelią, susisiekimas su miestu žymiai pasunkėjo. Todėl dabar pamaldos yra laikomos vietoje. Kiekvieną šventadienį pulko kapelionas atvyksta ir mokomos kuopos salėje atlaiko pamaldas. Tokiu savo pulko kapeliono rūpestingumu visi labai patenkinti. Gan jaučioje tos kuopos salėje visi jaučiasi kaip bažnyčioj. Maldingos nuotaikos sudarymui daug prisideda giedantis mišių metų kareivių choras. Giedojimą veda mokomos kuopos jaunas kareivis Černius. Giedojime, tuo tarpu dalyvauja tik tos pat kuopos kareiviai. J. kareivis Černius yra buvęs vargoninku ir vedęs chorą.

Kariuomenė — tautos auklėjimo mokykla. Šis posakis ypatingai tinka mūsų kariuomenei, nes be mokymo labai daug kreipiama dėmesio į kareivių auklėjimą. Labai džiugu, kad nėra tos gyvenimo šakos, kurios, kiek leidžia sąlygos, kariuomenėje nepalietų. Štai sausio mėn. 18 d. visus nudžiugino dideliu siurprizu. Susilaukėm pirmos paskaitos iš žemės ūkio srities. Panevėžy ir Pajuostėje laikė paskaitas Panevėžio apskrities agronomas p. Gilvydis. Visiems suprantama kalba apibūdino žemės ūkio pelningumą kitose šalyse ir Lietuvoje; nurodė priežastis kodėl žemės ūkis Lietuvoje duoda mažiau pelno negu svetur. Plačiausiai nagrinėjo būdus, kaip pagerinti žemės ūkio našumą ir pelningumą mūsų krašto sąlygose. Ypatingai aiškiai nurodė, kaip ruošti sėjai dirvą, kaip sulaikyti dirvoje reikalingą augalams drėgnumą ir orą, kaip naikinti piktžolės, kaip ruošti žemę sodams ir daug kitų klausimų. Naujomis žiniomis kareiviai labai domėjosi ir, kiek teko pastebėti, daugelis svarbesnius nurodymus žymėjosi — užsirašinėjo.

Teko nugirsti, kad iki pavasario tokių paskaitų dar bus keturios.

Stepas Dykūnas.

Kino - teatrai. Visi pulko kareiviai labai dėkingi savo pulko vadovybei ir švietimo vadovui už išrūpinimą papigintomis kainomis kino - teatro. Sausio mėn. 10 d. bemaž visi kareiviai turėjo progos pamatyti gražių paveikslų sumokėję po 30 centų. Girdėti, kad tokiomis sąlygomis bus leidžiami ir toliau. Šia proga norėtusi pareikšti dar vieną pageidavimą. Mieste gyvenantieji kareiviai ir paleisti iki patikrinimo iš Pajuostės įgulos norėtų, kad tokiomis pat sąlygomis būtų galima ir atskirai, ne komandomis, geresnių veikalų pažiūrėti. Šis klausimas jau keliamas ir turima vilties, kad bus teigiamai išspręstas. Tuomet paleisti vėlesniam laikui ar iki patikrinimo kareiviai galėtų naudingiau praleisti vakarą ir nevaikšiotų gatvėmis.

Pulko „Kareivių dramos mėgėjų kuopelė“, švietimo vadovo ir pulko adjutanto rūpesniu, pradėjo ruošti vasario 16 d. paminėjimui. Vaidinimui pasirinko gražų veikalą, kuris piešia lietuvių tautos vargus Vilniaus krašte: 4 veiksmų dramą „Kruvinais keliais“. Repeticijos jau daromos. Be to, ketinama paminėjimą pajvairinti dar dainomis, muzika ir deklamacijomis.

S. K.

8 pėst. K. K. Vaidato pulkas.

Gastroliuojanti Šiauliuose valstybės teatro trupė sausio mėn. 11 „Kapitol“ kino salėje suvaidino kareiviams 4 pav. operą „Sevilijos kirpėjas“.

Švietimo vadovo rūpesčiu, kareiviams vaidino nemokamai.

Kadangi dauguma kareivių operos nebuvo matę, juos tai labai sudomino ir nežiūrint blogo oro, patenkinti ir linksmi grįžo į kareivines.

Veikalo turinį aiškino leit. Oželis.

Kinas. Šiems 1931 m., pulko švietimo vadovui susitarus su „Liaudies namų“ kino administracija, išrūpinta kareiviams papiginti „kareiviški“ bilietai. Minėtame kine „balkonas“ kaštoja tik 25 centai.

Vaidatietis.

8 pėst. K. K. Vaidato pulkas.

Sausio mėn. 18 d. pulke įsteigtas pulko vyrų choras. Į chorą įsirašė beveik visi pulko liktiniai viršilos ir puskarininkiai. Taip pat norinčių įstoti į chorą atsirado ir jaunų kareivių kurių balsai buvo išmėginti ir priimta 18 žmonių. Bendras choristų skaičius siekia apie 80 žmonių. Chorą veda pulko kapelmeisteris Jonušas.

Tą pačią dieną 15 val. pulko karių skaitykloje leit. Oželis laikė kareiviams paskaitą iš Lietuvos istorijos.

Mūšos šlaitas.

9 p. p. kariai atlieka šaudymo pratimus su dujokaukėmis.
Palinausko foto.

9 p. L. K. Vytenio pulkas.

Šaudymai. Nuo š. m. sausio mėn. 20 d. pulko jauni kareiviai atliko 1-į ruošiamąjį pratimą kovos šoviniiais.

Nors jaunųjų kareivių dauguma šaudė kovos šoviniiais tik pirmą kartą ir daug kludė šaltas žiemos oras, tačiau šaudymo rezultatai yra gana geri.

Apie gerą paruošimą jaunų kareivių šaudymui sprendžiame iš 7 kuopos jaunų kareivių šaudymo išdavų. Iš šaudusių atliko labai gerai 18%, gerai 50%, pakankamai 25%, šaudymo sąlygų neatliko tik 7%.

Mokoma kuopa. Sausio 16 d. iš pulko jaunų kareivių buvo surinkta mokoma kuopa. Kuopon paskirti patys gabiausi jaunieji kareiviai. Dauguma yra net gimnaziją baigę arba ją lanke.

Geresniam apmokymui įvestas būrių mokymo metodas. Kiekvienas būrys yra savarankiškai apmokomas ir auklėjamas. Būriais mokant, tarp būrių įvyksta lenktyniavimas. Kiekvienas būrys stengiasi geriau pasirodyti už kitus būrius, kaip mokymo taip ir rikiuotės atžvilgiu.

Žinoma, toks mokymo metodas, nors turi ir minusų, bet turi daug ir teigiamų ypatybių, nes priverčia ne tik viršininkus, bet ir jaunus kareivius daugiau kreipti dėmesio ne tik į patį mokymąsi, bet ir į bendrą būsiančio kareivio — viršininko išsilavinimą ir jų karišką išsiauklėjimą.

St. Danilevičius.

Puskarininkiai lavinasi. Marijampolėje prie valstybinės Rygiškių Jono gimnazijos nuo pernai metų yra įsteigti suaugusiems valdininkams ir kitiems vakariniai kursai. Vakarnių kursų programa sutinka su pačios gimnazijos programa. Pamokos prasideda 13 val. ir baigiasi 23 val. Už mokslą mėnesiui ima po 20 litų. Pedagogai stengiasi kiek galima aiškiau ir suprantamiau paaiškinti. Tuos kursus lanko per 20 vyteniečių puskarininkių ir viršilų. Iš puskarininkių dalis yra IV klasėje, gi visi kiti aukštesnėse klasėse. Gražus pavyzdys, kad taip mokama atliekamas valandas sunaudoti.

Sanit. pusk. M. Grinius.

Karo ligoninė.

Žiemos šaltis neleidžia ligoniams išeiti iš palatų ir pasigėrėti gamtos malonumais. Tačiau atsiranda, kurie atjaučia sergančius, tai vaidinimais, koncertais, tai sanit. v-dos viršininko dėka atsiunčiamas karo invalidų dudų orkestras. Be to, šventadieniais pamaldų metų gražiai pagieda ligoninės tarnautojų choras, kuris suramina ir pajvairina ligonių gyvenimą.

J. s. p. St. Strimaitis.

5 p. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Sausio mėn. 23 d. pulko salėj buvo rodomas filmas: „12 plėšikų“ kuris padarė gilaus įspūdžio.

Tenka pabrėžti, kad pulko kine jau kelintą kartą iš eilės rodomos geriausios filmos. Mieste tenka matyti daug blogesnių filmų.

Pulko kine tvarka kuo geriausia, todėl ir civilės publikos prisirenka nemaža. Apsaugoti nuo gaisro, dežuruoja keletas kareivių ugniagesių. Pati salė tik ką atremontuota. Ant sienų pakabintos marmuro lentos, kuriose surašyti 5-to p. kariai, žuvę už Lietuvos laisvę.

Žodžiu, salės sutvarkymas daro gerą įspūdį.

Nauj. Martinėnas.

Kariuomenės teismo kronika.

4 art. pulko grand. Antanas Vilkanauskas 1930 m. rugsėjo mėn., per įvykusius pulko šaudymo pratimus, slaptai pagrobė ir pasisavino 50 valdiškų pistoletui šovinių. Be to, jis to pat mėnesio pradžioj, savo pulko kareivinėse, taip pat slaptai iš eil. Pikčilingio munduro kišenės pagrobė rankinį laikrodėli. Vėliau pagrobtieji šoviniai ir eil. Pikčilingio laikrodėlis buvo pas grand. Vilkanauską atrasti ir gražinti. Liko nesurastas tik vienas valdiškas pistoletui šovinys. Dėl šių vagysčių buvo užvesta byla.

Š. m. sausio mėn. 19 d. kariuomenės teismas šią bylą nagrinėjo ir, smulkiai susipažinęs su visomis bylos aplinkybėmis, grand. Vilkanauską už šiuos „darbelius“ sudėtinai nubaudė 4 metais sunkiųjų darbų kalėjimo, atimant iš jo grandinio laipsnį, kario vardą ir išmetant jį iš kariuomenės tarpo.

IS SAVANORIŲ GYVENIMO.

Kūrėjų-savanorių medaliao gavimo reikalu. Dar negavusiems kūrėjų — savanorių medaliao ir tuo reikalu susirūpinusiems tenka pabrėžti keletą pastabų

Pirmučiausia, pasitaiko tokių asmenų, kurie padavę vieną prašymą medaliui gauti ir greit jo negavę siunčia kitą prašymą su visais dokumentais. Nuo tokių darbų turėtų susilaikyti, nes antras prašymas yra visai be tikslo. Jeigu abejoja ar jo prašymas tikrai yra karių savanorių komisijoj gautas, tai pirmučiausia turi pasiteirauti savo komendantūroj. Be to, ir norint vykti į Kauną — komisijon pasiteirauti apie medaliao gavimą, pirmučiausia turi sužinoti komendantūroj kada jo prašymas į vyr. štabą (komisijon) pasiūstas ir siunčiamo rašto numerį. Taip pat ir laišku komisijos klausiant reiktų tą pat padaryti ir pridėti pašto ženklą atsakymui, nes neprisiuntus pašto ženklų atsakymai negaunami.

Dažnai pasitaiko, kad iš provincijos atvyksta į vyr. štabą medaliao gauti, kai tuo tarpu medalis jau yra pasiūstas vietos komendantui, kad įteiktų. Todėl būna veltui kelionė ir komisijos darbą trukdo. Tuo atveju, prieš važiuojant, pirmučiausia turėtų pasiteirauti savo komendantūroj. Apskritai, tenka priminti, kad norint pačiam ar raštu kreiptis į karių savanorių komisiją (vyr. štabe), pirmiausia rūpinimais klausimais reikia pasitarti savo komendantūroj ir tik sužinojus išsiuntimo datą ir komendantūros rašto numerį kreiptis į komisiją visa tai pažymėjus savo rašte arba žodžiu patiekiant.

Kai kurie savanorių medaliao gavimo reikalais kreipiasi arba klausia Lietuvos kariuomenės savanorių sąjungos centro valdybos. Čia tenka pabrėžti, kad savanorių medaliao reikalais rūpinasi tik krašto apsaugos ministerijoj sudaryta atskira karių savanorių komisija, o savanorių sąjunga, kaip pačių savanorių sudaryta organizacija, su tuo darbu nieko bendro neturi. Medaliao gavimo reikalais gautus raštus siunčia į komisiją. Tai yra nereikalingas darbas, kraunamas sąjungai.

Kai kurie, negavę medaliao, siunčia skundus Respublikos Prezidentui. Tokiems tenka priminti, kad pirmučiausia skundus reikia siųsti krašto apsaugos ministeriui.

Pasitaiko, kad kiti, ypač negavę medaliao, prašo komisijos gražinti jų raštus, pridėtus prie prašymų. Komisija galėtų gražinti tik tokius raštus, kurie turi mažiau svarbos prašymui, pav., atestacijos, mokslo liudijimai ir t. t. Būtinai prie prašymo raštai: kariuomenės ir policijos liudijimai, gimimo metrikai ir kiti komisijos išreikalauti raštai negražinami, nors prašymas būtų ir atmestas.

Pametę savanorių medaliao liudijimą, galėtų gauti jo dublikatą. Tik pametus, reikia paskelbti „Vyriausybės žiniose“ ir prie prašymo komisijai pridėti tą „Vyr. žinių“ nr. arba jo ištrauką ir 4 lt. žyminį mokesť.

KARIUOMENĖS UGNIAGESIAI

Kariuomenės ugniagesiai 1930 — Vytauto Didžiojo — metais.

Kariuomenės ugniagesių komandos įsteigtos 1928. VI. 15 d. Svarbiausias jų tikslas: gesinti gaisrus dalių rajonuose, kareivinėse bei sandėliuose, gesinti miškų gaisrus ir ruošti atsargos karių ugniagesių kadrus mūsų kaimams ir miesteliams. Be to, padedama civilėms ugniagesių komandoms gesinti didesnius gaisrus. Visos komandos neetatinės, susideda iš karininkų ir kareivių, savo noru įstojusių į komandas. Komandas prižiūri dalių vadų padėjėjai. Bendra komandų priežiūra pavesta tiekimų viršininkui per kariuomenės ugniagesių inspektorius ir karo butų skyrių.

Sudėtis. 1930 m. kariuomenė turėjo 20 ugniagesių komandų (Kaune 10 ir po 1 — Alytuje, Jonavoje, Kėdainiuose, Marijampolėje, Panevėžyje, Radviliškyje, Šiauliuose, Šilutėje, Vilkaviškyje ir Vilksmergėje). Numatoma įsteigti dar 3 komandas: 2 — Kaune ir vieną Alytuje. Dėl kreditų stokos šių komandų įsteigimas atidėtas 1931 metams.

Ugniagesių inspekcijoje ir komandose buvo:

	1930 m	1929 m
Karininkų	35	23
Viršilių	24	21
Puskarininkų	96	87
Grandinių ir eilinių	629	622
viso	784	753

Per metus atleisti nuo pareigų komandų viršininkai: kapitonas Sakalauskas, vyr. leitenantai: Bubelis ir Pioravičius, leitenantas Baipšys; visi 4 — komandų kūrėjai.

Parskirti komandų viršininkais: vyr. ltn. Buika ir Slyvauskas, leitenantai: Aleksiejūnas ir Klimavičius, intendantūros brandmajoru — majoras Ardickas, inspekcijos gydytoju — dr. Michailovas, inspektorius adjutantu vyr. leit. Levandauskas.

Per gaisrus lengvai sužeisti: 1 karininkas, 3 viršilos, 1 vyr. puskarin. ir 5 eiliniai.

Į atsargą paleista apmokyta ugniagesių:

	1930 m.	1929 m.	Iš viso
Aspirantų (ats. leitenantų)	28	—	28
Viršilių ir puskarininkų	118	95	213
Grandinių ir eilinių	430	388	818
Iš viso	576	483	1.059

Paleisti į atsargą apskritimis:

	1930 m.	1929 m.
Alytaus	30	20
Biržų	44	8
Kauno	36	37
Kėdainių	34	24
Klaipėdos	2	1
Kretingos	15	21
Marijampolės	28	33
Mažeikių	21	16
Pagėgių	1	—
Panevėžio	49	40
Raseinių	38	26
Rokiškio	24	30
Seinų	13	1
Šakių	6	11
Šiaulių	87	71
Šilutės	—	—
Tauragės	18	26
Telšių	20	11
Trakų	23	11
Utenos	36	20
Vilkaviškio	14	15
Vilksmergės	22	32
Zarasų	15	26
Latvijos	—	2

Įrankiai. Metų bėgyje nupirka karo butų skyriaus lėšomis: a) pionierių bataliono komandai — kilnojamas motorinis siurblys „Flader“, b) Vytauto Didžiojo kuopai — rankinis siurblys „H. Koebe“ (100 mm. cilindris), c) centr. kariuom. dirbtuvėse padirbta 40 gelež. statinių, 300 ltr. talpumo

kiekviena, d) nupirka 640 mtr. žarnų, e) 17 odinių šalmų karininkams, f) 8 sirenos ir kiti daiktai. Dabar visos ugniagesių komandos turi siurblius ir reikalingiausius įrankius.

Mokymas. Užsiėmimams buvo skiriama po 2 val. per savaitę. Kreipiama daugiau dėmesio į praktikos darbus. 9 p. p. ugn. k-doje buvo ruošiami aspirantai — būsimieji atsargos leitenantai.

Komandų viršininkams ruošti prie Vytauto Didžiojo karininkų kursų nuo kovo 31 d. iki balandžio 13 d. veikė trumpalaikiai ugniagesių viršininkų kursai. Šių kursų II laida (pirmoji išleista 1928 m. rugpiūčio 15 d.) baige 33 karininkai, kurių tarpe 11 šaulių rinktinių vadų ir 1 ats. ltn. — Panevėžio miesto brand-majoras.

9 p. p. ugniagesių komanda

Darbuotė: Gaisrai. Kariuomenės dalių, įstaigų bei įmonių rajonuose per metus atsitiko 6 gaisrai, iš jų 3 užgesinti dalių ugniagesių pastangomis. Žymiai daugiau teko darbuotis savo igulų miestuose ir apylinkėse, padedant savivaldybių ir savanorių draugijų ugniagesių komandoms. Iš viso kariuomenės ugniagesiai dalyvavo gesindami 60 gaisrų (101 išvažiavimas, t. y. kai kuriuos gaisrus gesino keletas komandų). Ugniagesiai darbavosi 243 val. Be to, gegužės 27 d. beveik visos Kauno igulos komandos padėjo gyventojams gelbėti turtą potvynio metu, darbavosi 47 valandas. Tuo būdu 1930 m. kariuom. ugniagesiai kasdien arti 40 min. skyrė artimui pagalbai (1929 m. tik arti 33 mil.).

3 komandos gesino miško gaisrą (liepos 2 d. ties Pažaislio vienuolynų).

Atskiromis igulomis kariuom. ugniagesiai dalyvavo gesindami gaisrus:

	1930 m. savo rajon.	Kitur	1929 m. savo rajon.	Kitur
Kaunas	4	33	3	20
Šančiai	1	3	3	4
A. Panemunė	—	2	2	2
Šiauliai	—	2	—	1
Panevėžys	—	1	—	1
Vilksmergė	—	2	1	1
Marijampolė	1	2	1	6
Kėdainiai	—	4	—	1
Vilkaviškis	—	3	—	—
Jonava	—	6	—	—
Radviliškis	—	2	—	—
Iš viso gaisrų	6	60	10	36

Kiti darbai. Dalyse ugniagesiai skiriami būdėti į teatro vaidinimus ir kino seansus.

Aviacijos ugniagesių komandos buv. viršininkas vyr. ltn. Juška, eiliniai Drunga ir Dimitrijevas parašė knygutę „Kaip pasidaryti ugniagesių įrankius“ (pagal S. P. Jaroslavskį). Valstybinio apdraudimo įstaiga išleido šią knygutę, šiam reikalui įstaiga asignavo 760 lit. Buvo kreipiama dėmesio į spaudos informavimą apie ugniagesių reikalus. „Karys“ ir „Lietuvos Gaisrininkas“ vedė nuolatinius „Kariuomenės ugniagesių“ skyrius. Kariuom. ugniagesių atstovai dalyvavo VI Lietuvos ugniagesių kongrese, įvairiose iškilmėse ir įrankių bandymuose.

Kariuom. ugniagesiai palaiko ryšius su kitais ugniagesiais, ypač su šauliais, o taip pat su užsienių (Latvijos ir Bulgarijos) ugniagesiais.

Biudžetas. Komandų reikalams 1930 m. išleista:

iš karo butų skyriaus sąmatos	40 000 lit.
iš dalių ekonom. sumų	6.100 „
iš paaukotų pinigų (tiekimų v-ko dispozic.)	550 „
Iš viso	46.650 lit.

Kariuom. ugniagesių reikalams aukojo Kauno elektros stotis — 300 lt., Lietuvos Lloyd apdraudimo bendrovė 250 lt. Be to, nupirko D. Siemaškos „Gaisrų gesinimo taktika“ ir atsiuntė kar. ugn. inspektoriui išdalinti paleidžiamiesiems į atsargą kareiviams: „Mūsų Rytojaus“ redakcija (100 egz.), „Koope-racijos“ apdraudimo sąjunga (50 egz.), „Spaudos Fondas“ (50 egz.), p. Šalmukas (15 egz.), „Knygos“ bendrovė (10 egz.), „Literatūros“ bendrovė (10 egz.), p. Gutsche (10 egz.).

Aukotojams — kareiviškams — ačiū!

Padėkos, dovanos. Kovo 5 d. Įsakyme Kariuomenėi Nr. 15 paskelbta Krašto Apsaugos Ministerio padėka kariuomenės ugniagesių inspektoriui, dalių ugniagesių komandų viršininkams ir ugniagesiams už pasidarbavimą, teikiant savi-valdybių gaisrininkams pagalbą gaisru gesinimo metu.

Vilkmergės miesto valdyba rugpiučio mėn. 11 d. raštu 1528 nr. pareiškė padėką 1 pėst. pulko ugniagesiams už pagalbą miesto gaisrininkų komandai, gesinant didelį gaisrą.

Iš ugniagesių komandų viršininkų apdovanoti: Vytauto Didžiojo ordinu 5 laipsnio — kariuom. intendantūros įmonių brandmajoras mjr. Ardickas; D. L. K. Gedimino ordinu 5 laipsnio — Vytauto Didžiojo kuopos vyr. ltn. Meškauskas, 5 p. p. leit. Kazilionis, ats. artil. grupės vyr. leit. Pioravičius, geležinkelių kuopos vyr. leit. Milaševičius ir kariuom. ugn. insp. adjutantą vyr. leit. Levandauskas. Vytauto Didžiojo ordino 3 laipsnio medalius gavo: kar. ugn. insp. vachmistras viršila Bracas; Vytauto Didžiojo kuopos viršila Šopa ir grandinis Kieras; 2 p. p. viršila Stanaitis, Nakutavičius ir vyr. pusk. Jaglinskas; 4 p. p. viršila Markelis ir vyr. pusk. Karpavičius; 8 p. p. viršila Brazinskas; 9 p. p. viršila Petrauskas, Rakauskas, Jacikevičius, vyr. pusk. Kamandulis ir Matulaitis; 1 gusarų p. vachmistras Burdulis; 2 art. p. viršila Domanskas; 4 art. p. viršila Aksamitauskas; pionierių bat. vyr. pusk. Kizys; auto kuopos viršila Mockus; geležinkelių kuopos vyr. pusk. Sysojevas; šarv. rinktinės vyr. pusk. Merkys; Aviacijos viršila Butkus. Garbės „Artimui pagalba“ ženklų 3 laipsnio apdovanoti: 1 p. p. vyr. leit. Statkevičius; 2 p. p. vyr. leit. Strikas ir viršila Stanaitis; 9 p. p. vyr. leit. Jaruševičius ir viršila Petrauskas; Vytauto Didžiojo kuopos vyr. leit. Meškauskas ir vyr. pusk. Šakys; 1 gusarų p. vachmistras Burdulis ir vyr. pusk. Jantauskas; 2 art. p. viršila Domanskas; aviacijos viršila Butkus; ryšių bat. vyr. pusk. Trifonas; šarv. rinkt. vyr. leit. Marcinkevičius, geležinkelių kuopos vyr. leit. Milaševičius ir vyr. pusk. Sysojevas; kariuom. ugn. insp. vachmistras viršila Bracas.

Piniginės dovanos iš ekonom. sumų, kariuom. ugniagesių inspektoriui tarpininkaujant, paskirta 15 karininkams — komandų viršininkams, 3 karininkams — komandų viršininkų padėjėjams, 14 viršiloms — komandos vachmistrams ir skyrininkams, 27 vyresn. puskarininkams.

Iš Šaulių gyvenimo

Šančių 22-ro būrio šauliai minėjo Klaipėdos atvadavimo 8 metų sukaktuves.

Sausio mėn. 18 d. darželio m-los salėj vietos šaulių būrio iniciatyva šančiai iškilmingai paminėjo 8 m. Klaipėdos atvadavimo sukaktuves.

Į šį iškilmingą sukaktuvių minėjimą buvo kviestas paskaitai laikyti dr. Purickis. Prieš paskaitą būrio choras sugiedojo Lietuvos himną ir gedulingą maldą „Kritusiems šauliams“. Dalyviai atsistojimu pagerbė žuvusius Klaipėdos atvadavimo kovose.

Dr. Purickis chronologijos tvarka papasakojo viską, pradedant 1923 m. sausio mėn. 15 d. ir baigiant šiandienine Klaipėdos vokiečių iškelta byla Tautų Sąjungoj. Tarp kitko pabrėžė, kad dabar vyriausybė kreipia ypatingai daug dėmesio į šį mums brangų Klaipėdos kraštą ir rimtai rūpinasi pakelti Lietuvos valdininkų autoritetą Klaipėdos krašte.

Dr. Purickiui baigus paskaitą, buvo koncertinė dalis. Gražiai padainuota keletas dainų. Ypatingai patiko šios:

„Mes žengiam“ ir „Pasveikinkim lauktąjį“... Pagaliau pa-baigai užakcentuota ir priminta dalyviams, kad greta Klaipėdos — Kauno, dar nėra Gedimino sostinės Vilniaus ir sugie-duota „Ei, pasauli“...

V. M-čius.

Paskaita apie Vilniaus kraštą.

Sausio mėn. 18 d. žinomas rašytojas p. Bičiūnas, šiemet dešimt dienų viešėjęs užgrobtąjį mūsų sostinę Vilnių pas brolius vilniečius, laikė šaulių sąjungos salėje šauliams ir kariams iš savo kelionės paskaitą — pranešimą apie pavergtų vilniečių sunkią medžiaginę būklę ir lenkų valdžios daromas „mažumoms“, ypač lietuviams, įvairias skriaudas švietimo srity. Mat, okupantai bijo, kad apsišvietę lietuviai nesužadintų paviršutiniai sulenkintų vietos savo tautiečių masėse galingos bočių dvasios išsivaduoti iš prispaudėjų verguvs, todėl įvairias būdais ir stengiasi nuslopinti kaskart kylančią brolių vilniečių sąmonę. Tačiau prelegentas kartu džiaugiasi, pažymėdamas, jog laikas vis dėlto dirba mūsų naudai ir kad dėl per didelio Vilniaus krašto skurdo, prie kurio, žinoma, gyventojus privedė dabartiniai jo šeiminkai, ne tik lietuviai, gudai, ukrainiečiai, bet ir ten gyvenantieji smulkūs lenkai su nekantrumu laukia to laiko, kada juos iš to begalinio skurdo, kuris jau keleri ilgi metai juos slegia, išvaduos tikrieji Vilniaus krašto šeiminkai. Prelegentas daug dar kalbėjo apie ten esančias Lietuvos kultūrinės įstaigas, mokyklas, organizacijas ir k.

Paskaita buvo labai įdomi ir turtinga. Po paskaitos buvo daug įvairių paklausimų, į kuriuos prelegentas atsakinėjo bei paaiškino.

Buvs.

Isteigta operetė.

Šančių 22-ro š. b. choro valdyba, chorvedžio Liuberskio iniciatyva, prie būrio choro įsteigė nuolatinę operetę.

Netolimoj ateityj mano pasirodyti ir visuomenėi su operete: „Kaminkrėtis ir malūninkas“. Ši sumanymą — nutarimą š. m. sausio m. 31 d. norėta realizuoti, bet dėl trumpo laiko nespėta tinkamai paslruošti. Bet choras tą pačią dieną (sausio m. 31 d.) Kaune, Tilmanso teatro salėj, su vaidybos meno sekcija ruošia šeimyninį vakarą — koncertą. Taip pat bus suvaidinta ir komedija: „Abejotina ypata“.

V. M-čius

Tauragnai. Sunkiais mūsų nepriklausomybės karų laikais, kada lenkų kariuomenė veržėsi į Lietuvos gilumą, Tauragnų šaulių būrys parodė nemažą veiklumo. Vėliau būrys buvo šiek tiek apmiręs.

1928 m. būrys vėl pradėjo smarkiau judėti. Įsigijo vėliavą ir nuo to laiko būrys visose tautos šventėse ir iškilmėse kuo iškilmingiausiai pasirodo. Tauragnų būrys turi vieną brangų šaulį A. Sidabrą, kuris, nežiūrėdamas senatvės, visada atsilanko į susirinkimus, rūpinasi įvairiausiai būrio reikalais, dalyvauja visose iškilmėse ir niekada neapleidžia ruošiamų manevrų. Jis vienas iš pirmųjų ir energingiausių Tauragnų būrio šaulių.

Šiems metams būrys išsirinko iš mokytojų tarpo energingą valdybą, kuri sėkmingai platina šaulišką ir priešalkoholišką spaudą ir sumaniai tvarko būrio reikalus.

Dar pažymėtina malonus reiškinys, kad į būrį rašosi nauji nariai — daugumoje visiškai blaivūs jaunuoliai.

Šaulys.

Pabaltijo valstybių ir Lenkijos kariuomenių ir kariškų organizacijų narių skaičiai.

Rusų spaudos žiniomis sakytos valstybės turinčios tokius kariuomenių ir kariškų organizacijų narių skaičius:

	Reg kar. skaičius	Kar org narių skaič.
Suomija	30.000 žm.	100.000 žm.
Estija	14.000 „	30.000 „
Latvija	20.000 „	30.000 „
Lenkija	300.000 „	1.000.000 „

Lenkai steigia aviacijos ministeriją.

Vokiečių žiniomis, Lenkijos vyriausybė mananti įsteigti aviacijos ministeriją, kurios priklausys taip karo, taip civilinė aviacija.

Svedija nori susiartinti su Pabaltijo valstybėmis.

Įtakingas švedų laikraštis „Dagens Nyheter“ idėjo švedų pasiuntinio Pabaltijy pasikalbėjimą dėl Švedijos ir Pabaltijo valstybių santykių. Pasikalbėjime tarp kitko pareikšta, jog Švedija suinteresuota, kad Pabaltijo valstybės augtų ir stiprėtų, tiek politinė, tiek kultūrinė ir ekonominė srity. Tokie turi būti Švedijos politikos tikslai, nes tuo Švedija patarnaus tiek sau, tiek ir toms valstybėms ir galės padėti išlaikyti savo nepriklausomybę, o taip pat taiką ir laisvę prie Baltijos jūrų.

Liesdamas Švedijos Pabaltijo kultūrinius santykius, švedų atstovas pažymėjo, kad 1931 m. numatomi archeologiniai kasinėjimai ir etnografiški tyrinėjimai Lietuvoje. Prekybos apyvartai praplėsti tarp Švedijos ir Pabaltijo valstybių reikia pagerinti jūrų susisiekimas.

Švedijai tas susisiekimas tiek svarbus, jog jo pagerinimui turėtų padaryti net savo ekonominių aukų. Toliau Švedija su valstybinių kreditų pagalba galėtų palengvinti ir savo transportą į Pabaltijį. Ekonominiuose sumanymuose, kuriuos Pabaltijo valstybės nusistačiusios artimiausiu laiku įgyvendinti, turėtų būti suinteresuoti taip pat švedų kapitalai.

Latvijos šaulių (aizsargų) vadų kursai.

Šį mėnesį prie Kurzemės divizijos organizuojami šaulių vadams kursai, kurie truks 14 dienų. Kursų tikslas — supažindinti šaulių vadus su naujausiais karo mokslų duomenimis. Dėstys kariuomenės ir šaulių karininkai specialistai. Į kursus priimami tik šaulių karininkai iki būrių vadų imtinai.

Tarybų Rusija „Apsigynimo dekada“.

Pereitų metų pabaigoj, nuo lapkričio 15 lig 25, visoj Tarybų Rusijoje buvo surengta vad. „apsigynimo dekada“. Per tą 10 dienų visuose bolševikų laikraščiuose gyvų žodžiu buvo varoma kariuomenės ir civilių gyventojų tarpe uoli propaganda krašto apsigynimo stiprinimo reikalui. Bolševikų spaudos žiniomis „dekada“ pasisekusi gerai. Gyventojai labiau susidomėję krašto apsigynimo stiprinimo uždaviniais ir bendradarbiavimu su raudonąja kariuomene. Ypač didelis šuolis padarytas priešaviacinio ir priešdujinių apsigynimo draugijos „Osoaviachim“ veikime. Organizuota keletas tūkstančių naujų draugijos „jačeikų“ (ratelių); įstojo į „Osoaviachimą“ apie 1 milijoną naujų narių; surinkta keletas milijonų rublių apsaugos ir diržablių statymo fondai.

87 nauji lėktuvai raudonajai aviacijai.

„Apsigynimo dekados“ metu, lapkričio 22 d. T. Rusijos priešaviacinio ir priešdujinių apsigynimo draugija „Osoaviachim“ perdavė raudonajai kariuomenės 87 draugijų surinktomis aukomis pastatytus lėktuvus. Lėktuvai pavadinti draugijos „jačeikų“ ir profesinių sąjungų vardais.

Rengiami civiliai lakūnai.

Pirmoji Tarybų Rusijoje civilės aviacijos mokykla Penzoje š. m. sausio mėnesį išleidžia jaunų lakūnų laidą. Mokslas mokykloje truko 6 mėnesius. Buvo mokoma skraidymo teorijos ir praktikos, motorų ir lėktuvų statybos, oro susisiekimo ir kitų dalykų. Mokykla yra įsteigta ir laikoma priešaviacinio ir priešdujinių apsigynimo sąjungos „Osoaviachim“.

Civilių lakūnų rengimas Lenkijoje.

Lenkų susisiekimo ministerija išleido įsakymą, nustatantį sąlygas civiliams asmenims mokytis skraidyti. Šiuo įsakymu mokytis skraidyti turi teisę tik aeroklūbai. Geresniam kandidatų į lakūnus parinkimui reikalaujama, kad kiekvienas jų turėtų prie klūbo esančio karininko — kariškos aviacijos atstovo sutikimą.

Skraidymo praktikos civiliai lakūnai daugiausia mokosi „aviacijos mokymo centre“ Liublinkė prie Lodzės. Ši „centra“ įsteigė pereitų metų pavasarį aeroklūbų valdyba. Jam steigti lėšų davė karo reikalų ministerija, susisiekimo m-jos civilės aviacijos skyrius ir priešaviacinio bei priešdujinių apsigynimo sąjunga L. O. P. P.

„Aviacijos mokymo centras“ per 5 mėnesius išmokė skraidyti 50 asmenų, daugumoje studentų ir šiaip proto darbo žmonių. Visi jie surinkti iš aero klūbų, kur jau prieš tai išėjo teorijos kursą.

Kiekvienas kandidatas „centre“ atliko 100 mokomųjų skridimų su instruktoriais ir 100 savarankių skridimų, kurie pasibaigė visa eile egzamininių skridimų.

Naujas Prancūzijos karo laivyno atstovas Latvijai.

Šio mėn. pabaigoje į Rygą atvyks naujas Prancūzijos karo laivyno atstovas fregato kapitonas La Halle. Dabartinis atstovas fregato kapitonas Still grįžta į laivyno tarnybą.

Italijos ginkluotos jėgos.

Italija, turėdama gana didelį gyventojų skaičių, turi nemažą ir kariuomenę. Karo metu Italai lengvai gali išstatyti apginkluoti 4 milijonų kariuomenę, o prie didesnio įtempimo — net ir 5 milijonus žmonių, t. y. 12% viso gyventojų skaičiaus.

Taikos metu Italų kariuomenė turi 90 pėstininkų pulkų, 9 Alpių p., 12 šarvuotųjų, 12 kavalerijos, 34 lengvosios ir 20 sunkiosios ir 13 zenitinės artilerijos pulkų, 12 inžinerijos pulkų ir daug įv. technikos ir specialaus paskyrimo kariuomenės dalių. Iš viso Italų kariuomenė taikos metu turi 325 tūkstančius žmonių (žiemą paleidus iš kariuomenės 1½ metų ištarnavusius kareivius, keletą mėnesių kariuomenėje lieka puse mažiau žmonių).

Prie kariuomenės tenka priskirti ir 60 tūkstančių „kabinierių“, kurie taikoms metu atlieka policijos tarnybą, paskelbus mobilizaciją, atliks pasienio apsaugos ir užpakalio tarnybas. Panašiai tenka skaityti ir maito sargybų kariuomenę, turinčią 30.000 žmonių.

Be to, Italai turi pagarsėjusią fašistų miliciją. Milicijos nuolatinis kadras — apie 20 tūkstančių žmonių, pirmos eilės aktyvi atsarga sudaro 300 tūkstančių žm., antros eilės atsarga — 100 tūkstančių žmonių.

Nemaža italai rūpinasi aviacijos stiprinimu. Dabartiniu metu Italai turi per 2 tūkstančių lėktuvų. Artimiausiu laiku ši skaičių ketina padidinti iki 3 tūkstančių. Visa Italijos aviacija padalyta į: a) savarankiškas oro jėgas, ir b) armijos oro jėgas. Pirmosios sudarytos iš sausumos ir jūrų naikintuvų eskadrilių, dienos ir nakties bombežiu eskadrilių ir jūrų torpėdnešių eskadrilių; antrosios — iš sausumos ir jūrų žvalgybos eskadrilių ir iš kolonijų žvalgybos ir bombežiu eskadrilių. Eskadrilėse po 10 lėktuvų.

Anglijos priešaviacinis apsigynimas.

Anglija, būdama atskirta nuo likusios Europos vandens juosta — Lamanšo sąsiauriu, gali nesibijoti prieš kariuomenės įsiveržimo. Jai pavojų galėjo sudaryti tik prieš karo laivai. Užtat nuo senų laikų Anglai laiko stiprų savo karo laivyną. Tačiau pastaraisiais laikais atsirado pavojus iš naujos pusės. Didžiojo karo metu Anglai įsitikino, kaip yra pavojingi puolimai iš oro. Vokiečių oro eskadros ne kartą sukėlė paniką Londono gyventojų tarpe.

Todėl nuo pat didžiojo karo pabaigos Anglai rūpinasi organizuoti tokią priešaviacinę apsaugą, kuri pilnai laiduotų nepavojų iš oro.

Tam tikslui yra įsteigtos tam tikros priešaviacinio apsigynimo brigados, susidedančios iš zenitinės artilerijos ir zenitinių kulkosvaidžių dalių ir prožektorių grupių. Brigadų uždaviniai — artilerijos ir kulkosvaidžių ugnimi naikinti prieš lėktuvus, padėti veikti savajai aviacijai, nurodyti prieš vietą ir ginti paskirtus rajonus nuo prieš bombardavimo.

Priešaviacinio apsigynimo brigada turi tokią organizaciją: a) štabas, b) 2 zenitinės artilerijos grupės, c) prožektorių batalionas ir d) ryšių grupė.

Zenitinės artilerijos grupė turi 3 baterijas po 5 būrius, iš kurių 4 b. artilerijos ir 1 b. kulkosvaidžių; artilerijos būryje yra 2 pabūklai ir 1 kulkosvaidis, kulkosvaidžių būryje — 8 kulkosvaidžiai. Iš viso grupėje yra 24 pabūklai ir 36 kulkosvaidžiai. Kaip pabūklai, taip ir zenitiniai kulkosvaidžiai laikomi ant sunkiųjų automobilių platformų.

Prožektorių batalione yra 4 kuopos po 6 būrius. Kiekvienas būrys turi 1 prožektorių, 1 klausomąjį aparatą ir 1 kulkosvaidį. Tuo būdu prož. batalionas turi 24 prožektorius, 24 klausomuosius aparatus ir 24 kulkosvaidžius. Prožektoriai yra dviejų rūšių 90 cm. ir 120 cm. diametro. Pirmieji yra pervežami, antrieji — turi nuolatinį stovą. Prožektorių rajonas — 5.500 — 7.300 mtr.

Ryšių grupė turi 2 signalizacijos ir 3 ryšių būrius.

Tenka atkreipti dėmesio, kad visos brigados dalys gausiai aprūpintos zenitiniais kulkosvaidžiais. Jų turi kulkosvaidžių ir artilerijos būriai, taip pat ir prožektorių ir ryšių būriai.

Politikos apžvalga.

Tautų Sąjunga pradėjo svarstyti Lietuvos Lenkijos bylas.

Tautų Sąjungos Tarybos 62-jai sesijai, šiomis dienomis pradėjusiai savo darbus, tenka apsvarstyti visa eilė mūsų reikalų.

Taryboje šį kartą turime su Lenkija dvi bylas. Svarbiausioji iš bylų yra ta, kuri atsidūrė Tautų Sąjungos technikinėje susisiekimo ir tranzito komisijoje.

Kaip žinoma, 1927 m. gruodžio 10 d. Tautų Sąjungos Taryba priėmė rezoliuciją, kuria rekomendavo Lietuvai ir Lenkijai užmegsti tiesiogines derybas tikslu pasiekti geros kaimynystės santykių, nuo kurių pareina taika, kad tos derybos privestų prie susitarimo bent įvairiais techniškais klausimais, pirmoje eilėje susisiekimo srityje. Iš Lenkijos pusės buvo iškeltas reikalavimas dėl atnaujinimo susisiekimo geležinkeliais, pašto, telegrafo ir telefono susisiekimo, turint galvoje, kad toks susisiekimas turėtų privesti ir prie konsularinių santykių tarp abiejų kraštų užmezgimo. Tačiau šitos Lenkijos pastangos iš Lietuvos vyriausybės pusės savo laiku buvo tinkamai įvertintos. Lietuvių — Lenkų konferencija, kuri įvyko šiuo reikalu 1928 m. Karaliaučiuje, nedavė Lenkijai to, ko ji siekė. Tautų Sąjungos Taryba 1928 m. gruodžio mėn. sesijoje pavedė bylą dėl susisiekimo tarp Lietuvos ir Lenkijos atnaujinimo išstudijuoti konsultatyvinei ir techniškai susisiekimo komisijai.

1930 m. rugsėjo mėn. sesijoje minėtoji komisija pristatė Tautų Sąjungos Tarybai pranešimą, kuriuo pasiūlė: 1) atidaryti miško plukdymą Nemunu, Versalės sutarties 332—337 str. str., ir 2) atnaujinti susisiekimą Lentvaravos — Kaišiadorių geležinkelių linija, kiek šioji linija aptarnauja tarptautinį prekių tranzitą. Savo pranešime konsultatyvinė ir techniškoji susisiekimo komisija konstatavo, kad miško plukdymas Nemunu tuo tarpu esąs trukdomas iš Lenkijos pusės. Lietuvai čia daromas tik toks priekaištas, kad ji reikalaujanti aptarnaujančio sielius personalo pakeitimo, pereinant administracijos liniją, Lietuvos piliečiais, kas esą nesuderinama su Versalės sutarties tam tikrais nuostatais. Kalbant dėl Lentvaravos — Kaišiadorių geležinkelių linijos, pasak komisijos, prekių tranzitas šia linija, Klaipėdos link, be jokių kliūčių galėtų būti atnaujintas.

Toks atnaujinimas esąs pagrįstas trečiųjų šalių interesais ir Lietuvos priimtais tarptautiniais pažadais.

Tačiau, labiausiai rūpimu Lenkijai tiesioginio susisiekimo reikalu konsultatyvinė ir techniškoji susisiekimo komisija savo pranešime pasisako labai atsargiai, nurodydama, kad esama dabar padėtis nekliudo prekių apsimainymui tarp Lietuvos ir Lenkijos per trečiąsias valstybes. Komisija tik siūlo Lietuvai ir Lenkijai tiesiogines derybas tuo klausimu. Tautų Sąjungos Tarybos 1927 m. gruodžio mėn. 10 d. rezoliucijos prasme, komisija nesūlo taip pat jokios intervencijos dėl keleivių tranzito atnaujinimo Lentvaravos — Kaišiadorių linija, pritaikindama vien prekių tranzitą.

Kai dėl pašto ir telegrafo susisiekimo, tai tokio susisiekimo atnaujinimas komisijai atrodo galimas ir reikalingas sąryšy su prekių tranzito atnaujinimu. Konsularinius reikalus konsultatyvinė ir techniškoji komisija savo pranešime siūlo sutvarkyti trečiųjų valstybių pagalba, paliekant atviru klausimą dėl tiesioginių konsularinių santykių. Pagrindinė komisijos pranešimo mintis yra ta, kad esamas tarp Lietuvos ir Lenkijos ginčas neturi trukdyti tarptautinio susisiekimo. Toks trukdymas užgaunąs trečiųjų valstybių interesus, o iš kitos pusės, jis esąs priešingas Lietuvos ir Lenkijos priimtiems tarptautiniams pasižadėjimams.

Su šiomis komisijos pranešimo išvadomis Lietuvos vyriausybė dėl visiškai suprantamų motyvų sutikti negali. Lietuvos pažiūra šiuo klausimu yra aiški: neturėdama su Lenkija nuolatinės valstybinės sienos, Lietuva negali su ja sudaryti ir normalių susisiekimo santykių. Iš kitos pusės rimtas klausimo išstudijavimas parodo, kad dėl lietuvių — lenkų santykių nenormalumo Lietuva anaipol nenusideda savo tarptautiniams pasižadėjimams dėl tranzito. Nė viena šiuo tranzitą suinteresuota valstybė ligšiol jo nėra kėlus ir į Lietuvos vyriausybę šiuo reikalu nėra kreipusis.

Lenkijos vyriausybė, išeidama iš savo politinių sumetimų, taip pat nesutinka su tranzito komisijos pasiūlymais. Ji reikalauja pilno susisiekimo su Lietuva, t. y. normalių santykių.

Rasti čia, patenkinančią abi šalis, kitą išėitį sunku. Tuo būdu Taryba vargiai galės vienu balsu šį klausimą išspręsti ir priversti savo nutarimą įvykdyti. To dėliai šioj Tautų Są-

jungos Tarybos sesijoj netenka laukti šios bylos galutinio išsprendimo.

Antroji byla su lenkais Ženevoj yra tiesoginės derybos su lenkais dėl įvairių kilusių incidentų prie administracijos linijos. Šios derybos su lenkais jau buvo pradėtos Berlyne. Čia abiejų šalių delegacijų išsikalbėta ir pareikštos nuomonės. Derybos buvo nutarta tęsti Ženevoje prieš Tautų Sąjungos Tarybos posėdžius.

Ši byla turi tik vietos pobūdžio ir savo esme toli gražu nėra tiek svarbi kaip pirmoji. Gal būt, Tautų Sąjungos atmosferoje pavyks abiejų kraštų delegatams susitarti dėl likvidavimo incidentų, laikas nuo laiko kylančių prie administracijos linjos. Mat, Karaliaučiaus konferencijoje lietuviai su lenkais vieni sugebėjo dėl pačios administracijos linijos ir dėl vietinio gyventojų per ją perėjimo susikalbėti. Tačiau pasukutinėmis žiniomis iš Ženevos ir šios derybos sunkiai vyksta. Tautų Sąjungai todėl teks čia tarti savo žodis.

Vokietijos ir Lenkijos ginčas Ženevoj.

Šią savaitę Tautų Sąjungos Tarybos sesijoj buvo pradėta svarstyti vokiečių vyriausybės įteiktas skundas dėl lenkų žiauraus elgesio su vokiečių mažuma Lenkijos okupuotose buv. vokiečių žemėse.

Kalbant apie paastrėjusius vokiečių-lenkų santykius, reikia visų pirma nurodyti į svarbų faktą, kad iš 70.588 ketr. kilometrų atimtų iš Vokietijos Versalės taikos sutartimi, daugiau kaip pusė, būtent 46.150 ketr. kilom. gavo Lenkija. Tos žemės, lyg koks kylys, įvartytas Vokietijos kūnan, atskėlė nuo jos Rytprūsius.

Prijungtose nuo Vokietijos žemėse, jei neskaitysim Aukšt. Silezijos, vokiečiai ne tik nėra gavę jokių autonominių (savivaldybės) teisių, bet lenkai stengiasi juos čia visokiais būdais suvaržyti ir prispausti. Lenkai supranta, kad geriausias būdas amžinai palikti prie Lenkijos atimtas nuo vokiečių žemes, tai išnaikinti ten vokišką gaivalą. Tačiau lenkams nėra lengva vesti šitą politiką. Su vokiečiais lenkams tai ne su ukrainiečiais, kurie neturi jokio užtarimo. Lenkijos vokiečiai turi galingą globėją — Vokietiją. Šiuo reikalu Vokietija nieko nepamiršta, pradedant pinigais ir baigiant diplomatine kova. Lenkai pereitų rinkimų metu toli gražu nedrįso varyti prieš vokiečius tokio teroro, kaip prieš ukrainiečius, ir vis dėlto Tautų Sąjunga gavo net du skubotus vokiečių skundus, esą lenkai sulaužę duotus dėl mažumų teisių pasižadėjimus. Ženevoj laukiama karštų ginčų. Vokietijos svoris Tautų Sąjungoj yra, be abejo, nemažas. Bet ir lenkai turi savo rėmėjų, Prancūzijos ir vadinamos mažosios santarvės valstybių (Rumunija, Čekoslovakija, Pietų Slavija) asmeny.

Paskutinėmis žiniomis iš Ženevos, anglų užsienių reikalų ministeris p. Hendersonas stengiasi sutaikinti Vokietiją su Lenkija ir šį ginčą likviduoti. Ar tai jam pasiseks, sunku pasakyti.

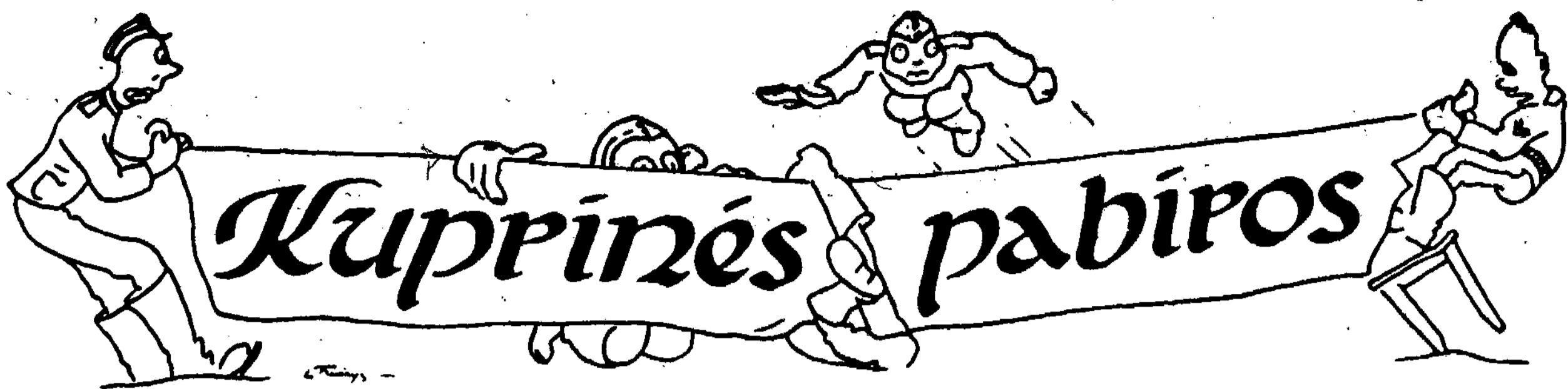
Pasirašyta Lietuvos Estijos laikinoji prekybos sutartis.

Ministeris pirmininkas p. J. Tūbelis ir Estijos atstovas Lietuvai p. Laretei pasirašė laikiną Lietuvos Estijos prekybos sutartį su tarifiniais prekių sąrašais. Sutartis sudaryta didžiausio palankumo principu. Be to, Lietuva gauna 20% nuolaidų nuo minimalinio muitų tarifo kviečiams ir kitoms prekėms.

Įvertindamas Lietuvos Estijos laikiną prekybos sutartį, įtakingas estų laikraštis „Paewahlet“, tarp kitko, rašo: „Jei laikina sutartis nesuteikia platesnių galimų eksportui, jos reikšmė, tačiau, žymi tuo atžvilgiu, kad sutartimi baigiamas faktiškai iki šiol buvęs muitų karas tarp abiejų valstybių. Muitų karo vietą dabar užima didžiausio palankumo principas“. Laikraštis pareiškia vilties, kad laikiną sutartį greitai laiku pakeis nuolatinė sutartis, kuri apims ir Pabaltijo klausulę. Tačiau ši sutartis sudaro jau žymų žingsnį priekin Pabaltijo valstybių bendradarbiavime. Apie šią sutartį plačiau pakalbėsime kitame „Kario“ numery.

Prancūzijos karo laivynas.

1931 — 32 m. biudžete karo laivyno reikalams paskirta 2.856.500.000 frankų, vadinasi, 133.800.000 frankų daugiau negu buvo skirta 1930. — 31 m. Biudžeto padidėjimas susijęs su naujų karo laivų statyba. Bendrai, laivų statybai paskirta 1.100.000.000 frankų. Tuojuo manoma pradėti statyti 3 laivai po 23.000 tonų dydžio ir 28 mazgų greičio. Jie bus apginkluoti 12 × 34 cm. patrankomis. Be to, numatyta statyti nardomųjų laivų.

Pulko ambulatorijoj.

Gydytojas: — Na, kas tau skauda, Kerpe?
Kerpė: — Pilvas, ponas gydytojau.
Gydytojas: — Acha, gerai. Rodyk liežuvį.

Revoliuciją didina.

1917 metais Rusijoje kilo revoliucija. Revoliucionieriai nužudė carą ir patys paglemžė valdžią. Vienas kareivis stovėjo sargyboje prie stoties. Jis priėjo prie stoties lango ir kad davė su šautuvo buožė, tik stiklai paskambėjo. Tai matydamas vienas žmogus klausia jį:

— Ką tu darai?
— Revoliuciją didinu, — ramiai atsakė kareivis.

Antrotikas.

Garbės trokštantieji.

Prie poste stovinčio policininko prišliaužė du mažiukai vaikežai ir prašosi policininko, kad juos areštuotų. Policininkas (stebėdamasis): — Jus, tokius mažus, be reikalo areštuoti, kam?

Vaikežai: — Jeigu, mielas dėdyt, mus areštuotų, tai apie mus parašytų laikraščiuose.

Kaip reikia paimti taikymo liniją.

Viršila: Na, Abraomai, pasakyk man, kaip paimti taikymo liniją?

Abraomas: Taikymo liniją reikia paimti taip — taip...

Viršila: Na kaip taip?..

Abraomas: Taip, atsargiai su abiem rankom, kad ji neperlūžtų.

Naujokų ėmimo komisijoj.

Daktaras: — Ar tamsta visuomet miksi?

Naujokas: — N-n-ne. T-t-tik kai k-kalbu.

Visur tikslumas.

Kareivis Timpa grįžo iš Kalėdų atostogų. Po patikrinimo, atsigulęs į lovą, ilgai pasakoja savo kaimo draugui Kukučiui visokias naujienas iš namu. Draugas besiklausydamas užmiega.

— Kukuti, ar miegi?
— Miegu, o ką?
— Marytė prašė perduoti tau linkėjimą.
— Labai dėkui.

Po keleto minučių Timpa vėl šaukia Kukučių.

— Na ką dar pasakysi? — klausia tas antrą kartą pažadintas iš miego.

— Marytė prašė perduoti tau linkėjimą.

— Tą jau tu man sakei. Ir jei dar kartą pažadinsi, tai gausi batų į kaktą!

— Drauguži! Argi aš kaltas, kad Marytė prašė perduoti daug linkėjimų.

Valgykloj.

Svečias: — Kodėl taip atsargiai neši tą kotlietą?

Tarnas: — Matot, tamstele, jis jau dukart man buvo nukritęs žemėn.

Jaunieji kareiviai.

„Užsiėmimai baigti!“

Smarkiai veikia.

Pusk.: Kodėl, Pasuolis, taip raitais, lyg pašautas kiškis?

Eil. Pasuolis: Oi, tamsta puskarininke, dygulyš grauzia šoną.

Pusk.: Na kaip jis į šoną įlindo?

Eil. Pasuolis: Mat, skaičiau „Kuprinės pabėros“, kurios taip smarkiai mane prajukino, jog nuo juoko ir dygulyš į šoną įlindo.

A. Klības.

Naujos knygos.

— **MAŽŪJŲ PASAULIS**, eilėraščiai vaikams. Vytė Nemunėlis. Blaivybės d-jos leidinys. Kaunas, 1931 metai. Kaina 2 lt.

Knygutė išleista neblogai, nors šriftas galėjo būt stambesnis. Tačiau, pažiūrėjus į turinį, visiškai nebeaišku, ko čia norėta, ko siekta ir kam iš tikrųjų (kokiems vaikams) skiriami šie eilėraščiai. Daugelis eilėraščių našlaitiško pobūdžio. Perdėm liūdna, pesimistiška nuotaika ir verkšlenimas. Eilėavimo atžvilgiu daugelis eilėraščių labai nesklaidūs, neskamūs, žodžių kirčiai iškraipyti.

Pasitaiko net tokių absurdų („Pirmos kelnaitės“): vaikas, vos pirmą kartą kelnaites apsiavęs, „ima pusbonkę degtinės ir ištuština ligi lašo (!). Dar ir paveikslėly toks „didvyris“ parodytas.

Argi galima taip neapgalvotai eiti prie vaiko ir jo sielos? Vos vienas antras pasitaiko eilėraščių, kuris atitinka vaiko psichologiją ir šiek tiek pakelia jo džiaugsmą ir gyvenimą.

ESKIZAI. Alė Sidabraitė. Kaunas, 1930 m. 80 psl. Kaina nepažymėta.

Tokiu vardu Alė Sidabraitė (slapyvardė) pavadino pirmąją savo eilėraščių knygą. Eilėraščiai, jei pažvelgti į datas, kuriomis jie pažymėti, atrodo senesnių metų. Vienas yra net 1920 metų. Tad išeitų, kad ši knygutė, tarytum, jubiliejinis autorės leidinys.

Eilėraščiai neilgi — nuotaikingi, malonūs ir švelnūs. Tikrai mergiški. Daug sapnų, svajonių, meilės lūkesčių džiaugsmo, kartais aistros ir liūdnųjų tonų. Eilėraščiai grynai lyriški subjektyvūs, savas pasaulis, kurs kada-ne-kada pažvelgia į platesnį visumos gyvenimą.

MŪSU GIRIOS 6(8) nr. 1930 m. Miškininkystės žurnalas.

Dr. J. Grinius. O. V. MILAŠIUS POETAS. Vytauto Didžiojo Universiteto Teologijos-Filosofijos Fakulteto leidinys. Kaunas. 1930 Vytauto Didžiojo metai. 196 psl. Kaina nepažymėta.

Jaunas mokslininkas, daktaras J. Grinius, studijuodamas Paryžiaus universitete literatūrą, turėjo geriausios progos susipažinti su garsaus prancūzų rašytojo Oskaro Vladislavo Milašiaus raštais, su jo kūryba ir su pačiu rašytoju. Pasinaudodamas ta proga jis parašė kalbamą knygą, kuri, be abejo, įgalios platesnę visuomenę pažinti mums dar mažai žinomą rašytoją, poetą ir filosofą.

O. V. Milašius mums lietuviams įdomus ne tik kaip rašytojas, bet ir kaip mūsų valstybės veikėjas. Jo protėviai gyveno netoli Kauno prie Babtų. XVIII amžiuje Juozapas Lubicz — Bozawola — Milosz, Kauno kardininkas, vėliau Mohilevo tribunolo pirmininkas, persikėlė į Mohilevo guberniją, Sieno apskr. kur buvo pirkęs Čerėjos dvarą. Jo palikuonis O. V. Milašius, sūnus Vladislavo Milašiaus, rusų gvardijos karininko, ulono ir neturtingos žydaitės Rozalijos Marijos Rozentalytės, gimęs 1877 m. Čerėjoje, sulaukęs 12 metų, patenka į Paryžių. Ten jis eina mokslus, ten apsigyvena, ten pasiekia rašytojo garbės. Su Lietuva, su lietuvių tauta, žinoma, jis nieko bendro neturi. Tačiau kuriantis Lietuvos valstybei, jis stoja į valstybinį darbą, leidžia laikraštį „Revue Baltique“, per kurį stengiasi pasaulį supažindinti su atbundančia lietuvių tauta, gina Lietuvos reikalus, Versalės sutarties konferencijoje dalyvauja kaip Lietuvos delegacijos sekretorius, paskui tampa Lietuvos pasiuntiniu Paryžiuje, o nuo 1925 m. lieka ten tituliariniu ministru.

Nuo pat vaikystės gyvendamas Paryžiuje O. V. Milašius suprancūzėjo ir savo raštus rašo prancūziškai. Lietuvių kalbos visiškai nemoka. Jo raštai nėra populiarūs, nes jie suprantami tik didelės kultūros žmonėms. Žymiausi jo veikalai šie: „Poème de Décadences“, „L'Amoureuse Intiation“, „Miguel Manara“, „Méphiboseth“, „Ars Magna“ ir k. Be to, jis parašė eilę politišku raštų.

Taigi sakyta dr. J. Griniaus knyga trumpai supažindinusi skaitytoją su O. V. Milašiaus gyvenimu, ir nagrinėja jo poetiškus raštus. Todėl visiems, kurie domisi literatūra, pravartu ją perskaityti. Vienintelis šios knygos trūkumas tas, kad visos Milašiaus raštų ištraukos neišverstos į lietuvių kalbą. O kadangi mokančių prancūzų kalbą pas mus labai mažai, tai retas skaitytojas galės suprasti Milašiaus kūrybos esmę ir grožį.

Knyga išleista švariai, gražiai. Kalba gera. Stilius moksliskas, sunkokas. Todėl kareivių bibliotekoms ji netinka. Tačiau ji rekomenduotina aukštesniųjų mokyklų ir karininkų bibliotekoms.

Petras Kubilius. TARP BETONINIŲ SIENŲ. Kaunas, 1930 — V. D. — m. 16°, 48 p. Kaina 2 lit. „Vairo“ b-vės leidinys.

Jau pažiūrėjus į viršelį, į jo nepaprastą raidžių surūšiavimą eilutėse, imi žmogus įtarti, kad ir viduj irgi bus kažkas keista, anot dzūkų, bus „čvierijamasi“ dalkomasi.

Rinkinyje iš viso aštuoni eilėraščiai, pirmutiniojo vardu pavadintas ir visas rinkinys.

Tai vis „moderniška“ poezija, be rimų (yra kelios panašybės) ir ritmo.

Pirmajame dalykelyje, „Tarp betoninių sienų“ mes turime kalėjimo aprašymą. Vaizdas sunkus: „kalėjimas niūrus ir juodas, kaip Bastilija“, — juodi sargai „orangutanagai“, — maistas bulvės, silkės, juoda, kaip varvelis, kava, kopūstai, kuriuose plauko prūsokai, uogai(?) ir kaliošai. Pelės — klumpės ir skudurai, šunim pasmirde, pilni gyvių — ir „kompanija“: „visokie aferistai, prostitutės, žmogžudžiai, kriminalistai“, žiūrį pro štangas, nesiskute. Yra čia ir nesuprantamų dalykų: prie ko čia tinka „vaškas, šeivos“? Kaliniai žada pasaulį paversti ugnimi — tik kažin ar juos kas išleis tokių „žygdarbių“?!

„Manifestacijoje“ kviečiami visi. Į būrį pareikšti nepatenkinimo — paprasta agitacija.

Trečiajame veikale: „Apie visokius pradarus“ autorius nori parodyti, kaip baisus pasaulis, kuriame „žmogus žmogų smaugia“ ir kaip Kristų kala į betoninį (vėl!) kryžių.

„Alkaname šuny“ skundžiamasi vienatve, veikale „Apie laukinį lietuvi“ kažkas sunkiai suvaikoma nukalbama apie civilizacijos plitimą paprastame lietuvių būvy, toliau „Ant bulvaro“ raginama rūpesčiai ir nuobodulys pravartyti kabaretuose vynu. Net yra ir politikos dalykų: „Apie laisvę ir nepriklausomybę“.

Tokia poezija, tokio turinio ir formos, kaip sako literatūros kritikai, atėjusi iš Amerikos, nuo Wolt Whitman'o. Didysis norvegų rašytojas Knut Hamsun'as yra gražiai charakterizavęs šią „poeziją“, kuri tiek esanti panaši į poeziją, kiek ir į daugybės lentelę. „Į poeziją ji tepanaši tuo, kad vienoj eilutėj vienas — du — trys žodžiai, kitame — aštuoni arba dešimt, penki arba trylika, iki keturiasdešimt trijų. Patys rašytojai vadina save poetais, bet Hamsun'as ne be pagrindo juos vadina laukiniais žmonėmis. Norint perskaityti tokias eiles, reikia mažiausia du kartu tiek įkvėpimo, negu joms parašyti. Šioje poezijoje daugiausia naudojami daiktavardžiai, jų rikiuočių rikiuotės — poezija išeiną panaši į katalogą. Ši „poezija“ užmuša proto galias — jos prisiskaitęs žmogus nebegali suskaityti ligi keturių. Jei tokią „poeziją“ būtų atnešę į redakciją prieš keturiasdešimt — metų, tai pirma būtų ištyrę „dainiaus“ pulsą ir paskum būtų pasiūlę stiklą šalto vandens, bet jei „dainius“ būtų sakęsis sveikas, tai vis dėlto visiems būtų pasirodę, kad jis labai negražiai juokus krečia“.

Ši „poezija“ iš Amerikos per Rusiją yra atsikrausčiusi pas mus. Bet čia neabejojamai apsirakta: Amerikoje poezijos ieškoti nedera. Amerikiečiai (bent Jungtinėse Valstybėse) tėra sukūrę vieną tikrai gerą dalyką... dolerį, tik jo ir reikia ten ieškoti.

L. V.

„VAIRAS“ mėnesinis kultūros žurnalas. 1931 m. Nr. 1.

Šie metai, rodosi, daug žada lietuvių literatūros ir kultūros gyvenimui, matyti, jog yra nemaža kūrybinių jėgų, kurios pasiryžusios daug nudirbti. Tokios mintys kyla skaitant pirmą perreformuoto, padidinto ir patobulinto mėnesinio kultūros žurnalo „Vairo“ numerį.

„Vairas“ daug pakitėjo. Iš pirmiau daugiau vyravusios abstraktinės nuotaikos, dabar jame jaučiama reali gyvenimo dvasia. Šiame (36) nr. randame žymaus dr. Ernst Barthel straipsnį apie besikeičiantį gyvenimo paveikslą, Michelio iš pagrindų nagrinėjamą lietuvių-lenkų konfliktą dėl Vilniaus, prof. Iz. Tamošaičio analizuojamą fašistinę Italijos gyvenimą, įdomų D. Cesevičiaus dalyką — „Ginčas dėl laissez-faire“, tikrai įsidėmitina, ypač dabartiniu momentu daug pasakantį K. Mariaus straipsnį apie moksleivių gyvenimą, Tumo, Franko ir kitų autorių vertingų dalykų, esama ir grožinės literatūros: J. Augustaitytės-Vaičiūnienės, Petro Vaičiūno, Vyt. Atlanto, Dantės; gausius recenzijų, kultūros apžvalgų ir kitus skyrius.

Daug pasikeitęs „Vairas“, rodos, rengiasi eiti naujomis gairėmis, kurios neabejojamai jį teigiamai paveiks.

So Leo.

Galvosūkių 3 nr. sprendimas.

[apkasus buvo atsiųstos 8 stiklinės saldainių dėžės.

Gerai išsprendė šie asmens: 1) R. Švažienė (Šnč.); 2) vachm. R. Meliūkštis (2 ul. p.); 3) v. p. J. Liutinskas (pion. b.); 4) P. Budreika (KKDD); 5) j. k. V. Blinstrubas (2 p. p.); 6) Vl. Kirkilas (2 p. p.); 7) J. Malakauskas (Blvd.); 8) M. Vitulskis (Šnč.); 9) G. Urbelis (Kd.); 10) P. Drevinskas (K); 11) M. Valantiejus (Krž.); 12) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 13) A. Marchertas (Ptrš.); 14) A. Danta (Skg.).

Galvosūkis 5 nr.

b

(Vert. 1 tšk.)

d

Duotus langelius užpildyti žodžiais taip, kad nuo 1-1 ir nuo a-b gautumėm vieno mėgiamiausio Lietuvos savaitraščio vardą, nuo 2-2 — tarnybos vardą, nuo 3-3 — Persų valdovo vardą, nuo 4-4 — pomirtinę vietą, nuo 5-5 — įrankio dalį ir nuo c-d — nesantaiką.

S. Zalepūga.

Redakcijos atsakymai.

Stepui Petrauskui, Gardėnų km. Prašome pranešti iš kokio pašto Jums patogiau atsiimti „Karys“. Tikrai nežinodami, užrašėme Bazilionų paštą.

V. p. P. Petraičiui. Jūsų korespondenciją atidavėme žuvusių bei mirusių karių kapams tvarkyti komisijai. Šį pavasarį bus sutvarkyti jų kapai ir pastatyti cementiniai kryželiai.

„Kario“ bendradarbiams. Kai kurie redakcijai bei administracijai siunčiamus raštus adresuoja kurių nors asmenų (redakcijos bei administracijos narių) vardu. Kadangi pasitaiko, kad toks asmuo yra išvažiavęs, susirgęs arba pan., tai tokie raštai, nors ir skubūs būtų, ilgiau praguli neperskaityti ir neišpildyti. Todėl adresuoti tiesiog redakcijos bei administracijos vardu.

Al. Pociui. Už honorarą Tamstos nurodytu adresu „Karys“ išrašėme iki X. 1.

Vl. Burkauskui. Tamstai „Karys“ už honorarą išrašytas nuo 1 nr. iki š. m. X. 1. „Drausmė“ netiks, nes panašiomis temomis „Karys“ jau buvo rašyta.

A. Žalimui. Tamstai už honorarą išrašytas „Karys“ visiems 1931 m.

M. Valantiejui. Klausiami galvosūkių sprendimai Tamstai yra įskaityti. Nepaskelbti dėl to, kad buvo gauti jau laikraštį spausdinant.

A. Dantai. Priedas kalendorius yra duodamas tik tiems, kurie iš karto prisiunčia prenumeratą už visus metus.

J. Bakanui. Kadangi už 1930 m. sąmata jau uždaryta nuo 1931. I. 1., todėl prašomo honoraro nebegalėsime atsiųsti.

Kas vartoja

Pastiles „Salde“?

Be sergančių bronchomis, plaučių susirgimais ir kvėpavimo organų ligomis, nuolat pastiles „Salde“ vartoja dar šie:

Dainininkas, mokytojas ir kalbėtojas, kad savo balsą pataisytu;

Sportininkas, turistas ir keliautojas, kad išvengtų persišaldymų;

Biurų ir fabriku tarnautojai, kad atgaivintų kvėpavimo organus;

Sportuojantis ir žaidžiantis jaunimas, kad krūtinės ląsta ir krūtinės organus užgrūdintų;

Automobilių ir motorų valdytojai, kad kvėpavimo organus vėjui ir dulkėms padarytu išvermingus;

Rūkytojai, kad nuvalytų sugadintus kvėpuojamuosius organus nuo nikotino.

Taigi kiekvienas turi vartoti

Pastiles „S A L D E“

Saugi vieta indeltams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Geriausiai aprūpinti save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

Lietuvos Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62. (Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

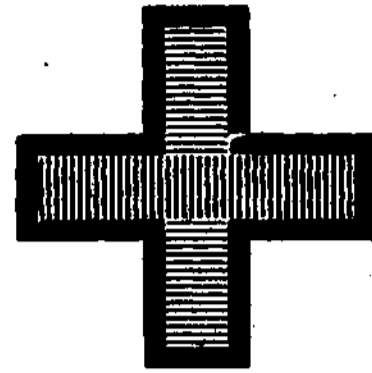
ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nušimčius. Ūkio Banką rasite kiekviename apskr. mieste

Lietuvos

Raudonojo

Kryžiaus

XVIII

Loterijos

3-OS klasės lošimas
1931 m. vasario 3 d.

Higiena - sveikatos sargas

Ligi šiam laikui geriausias higienos mokslui lietuvių kalba vadovėlis yra dr. S. Abramovo pradedamasis higienos kursas. Redagavo dr. ras Žemgulis. Piešiniai tekste. Kaina sumažinta iš 4 lt. į 3 lt.

Reikalaukite knygynuose arba iš leidėjo

„Švyturio“ B-vės KAUNAS
KEŠTUČIO, 36.

ODEKOLONAS
„SANITAS“

nuostabiai gerai sukombinuotas iš daug gėlių kvapų.

Gaunamas visose geresnėse parduotuvėse ir aptiekose

P. Šileika, Kaunas, Ukmergės pl. 149

Primu vyrių ir moterų batų įvairiausių užsakymus. Taip pat dirbami ir specialūs **ortopediniai**. Kainos prieinamos. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

GALVOS PLEISKANAS ir PLAUKŲ SLINKIMA
PAŠALINA SPECIALUS MUILAS
„KADIN“
muilas

naikina galvos pleiskanas, pašalina nemalonų niežėjimą ir apsaugo galvos odą nuo įvairių ligų.

Gaunama visose vaistinėse.

Vėjas, sniegas ir šaltis išdžiovina Jūsų odą ir dėl to ji trūksta, pleišėja ir prieš laiką atsiranda veido raukšlės. Dėl to, žiemos metu daugiau negu kitais metų laikais, reikia praustis, tikrai **A. Mogilevskio ir sūnaus** perriebintu

BORO-TIMOLO MUILU

kuris, turėdamas tam specialių riebalų, daro jūsų veido odą minkštą ir švelnią.

Saugokitės padirbimų!

Saugokitės padirbimų!

Pirkdami būtinai įsidėmėkit tikrąjį

A. Mogilevskio ir sūnaus Boro - Timolo muilą

ir netikėti pamegdžiomams, nes padarysit didelę klaidą, jei savo veidui naudosite kitą muilą, tuo pačiu pavadinimu.

1931 metais geria geriausią
lietuvišką alų
Alaus bravoro b-vė
„Goldbergas“ Prienai.

„PALE-ALE“

1930 metų parodoje apdovanota aukso medaliu.

Baras „Pale - Ale“ Restoranas

Labai
svarbu!

persikėlė į Laisvės alėją 41 nr.

Tuose pat namuose, kur kinematografas „Metropolitain“.

N a u d o k i t ė s p r o g a !

Naudokitės proga!

Dar galima gauti „Kario“ komplektą —
Jubiliejinų 1930 Vytauto Didžiojo metų

Tik už 8 litus

1000

Graži, didžiulė su viršum psl. knyga.
Daugiau ne 1000 įdomių iliustracijų ir 52 dideli paveikslai.

Turiny daug svarbios, nesenstančios medžiagos

Cia randame tokius skyrius: 1. Vytautas Didysis ir jo sukaktis. 2. Vilnius. 3. Kariuomenės gyvenimas. 4. Karių švietimas, mokymas ir auklėjimas. 5. Biografijos ir nekrologai. 6. Karyba ir technika. 7. Kariai — savanoriai, šauliai ir skautai. 8. Kariškas jaunimo paruošimas ir mūsų mokyklos. 9. Istorija, legendos ir atsiminimai. 10. Sportas, fizinis kūno lavinimas, sveikata ir blaivybė. 11. Beletristika. 12. Eilėraščiai. 13. Feljetonai. 14. Svetimi kraštai, valstybės ir jų kariuomenės. 15. Juokai, anekdotai, karikatūros ir kiti.

Adresas: Kaunas, „Karlo“ Administracija.